

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 17-18.04.2018 na kierunku

wokalistyka

prowadzonym

na Wydziale Wokalno-Aktorskim

Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego

w Bydgoszczy

Warszawa, 2018

Spis treści

Pd

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej	6
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej.....	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	12
Dobre praktyki	12
Zalecenia	12
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	12
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2.....	12
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	19
Dobre praktyki	20
Zalecenia	20
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	20
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3.....	21
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	26
Dobre praktyki	27
Zalecenia	27
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	27
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4.....	27
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	31
Dobre praktyki	31
Zalecenia	32
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia.....	32
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5.....	32
Zalecenia	34
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	34
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6.....	34
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	35
Dobre praktyki	36
Zalecenia	36
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	36
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7.....	36

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	38
Dobre praktyki	39
Zalecenia	39
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	39
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8.....	39
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron.....	41
Dobre praktyki	41
Zalecenia	41
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	41
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Sławomir Kaczorowski, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Ryszard Cieśla, ekspert PKA
2. dr hab. Anna Serafińska, ekspert PKA
3. mgr Beata Sejdak, ekspert ds. postępowania oceniającego
4. Wojciech Fiksa, ekspert PKA ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku *wokalistyka* prowadzonym na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac przyjętego przez Prezydium PKA na rok akademicki 2017/2018 w związku z upływem okresu obowiązywania ostatnio wydanej oceny.

Polska Komisja Akredytacyjna po raz trzeci oceniała jakość kształcenia na w/w. kierunku. Ostatnia ocena miała miejsce w 2011 roku, w wyniku której na mocy Uchwały Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej Nr 103/2012 z dnia 19 kwietnia 2012 r. kierunek *wokalistyka* otrzymał pozytywną ocenę jakości kształcenia, która obowiązuje do roku akademickiego 2017/2018. W powyższej uchwale nie sformułowano zaleceń, gdyż Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej uznało, iż Uczelnia spełnia wymagania kadrowe, programowe (w tym dotyczące osiągniętych efektów kształcenia) i organizacyjne do prowadzenia na kierunku *wokalistyka* studiów pierwszego i drugiego stopnia, a ponadto poziom prowadzonego kształcenia odpowiada przyjętym kryteriom jakościowym. W raporcie z wizytacji Zespół Oceniający PKA zwrócił uwagę na konieczność dostosowania infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych, szczegóły podjętych działań wraz z ustosunkowaniem się Uczelni do sformułowanych wówczas zaleceń w odniesieniu do wyników bieżącej oceny zamieszczono w części 8 raportu.

Bieżąca wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej, której dokonuje Polska Komisja Akredytacyjna. Zespół Oceniający PKA poprzedził wizytację zapoznaniem się z Raportem samooceny; odbył także spotkanie organizacyjne z Władzami Wydziału w celu omówienia wykazu spraw wymagających wyjaśnienia oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu przebiegu wizytacji; dokonano także podziału zadań pomiędzy członków Zespołu. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia na ocenianym kierunku studiów, ze studentami, z osobami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia oraz wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, z Samorządem Studenckim, Kołem Naukowym. Przeprowadzono także hospitację zajęć oraz wizytację bazy dydaktycznej wykorzystywanej w realizacji zajęć na ocenianym kierunku studiów. W toku wizytacji

Zespół Oceniający PKA dokonał przeglądu pisemnych prac dyplomowych i etapowych, a także przedłożonej dokumentacji. Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Zespół Oceniający PKA poinformował Władze Uczelni i wizytowanej Jednostki podczas spotkania podsumowującego.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków Zespołu Oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	wokalistyka
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I i II stopnia
Profil kształcenia	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar: <i>sztuki</i>
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina: <i>sztuk muzycznych</i> ; dyscyplina artystyczna: <i>wokalistyka</i>
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS	studia I stopnia: 8 semestrów; ECTS: 240;

przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	studia II stopnia: 4 semestry; ECTS: 120	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	specjalność wokalnno-aktorska	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	studia I stopnia: licencjat studia II stopnia: magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	studia I stopnia: 12 studia II stopnia: 9	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	studia I stopnia: 69 studia II stopnia: 19	-
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	studia I stopnia: 2325 studia II stopnia: 840	-

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	<i>W PEŁNI</i>
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	<i>W PEŁNI</i>
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	<i>W PEŁNI</i>
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	<i>W PEŁNI</i>
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	<i>W PEŁNI</i>
Kryterium 6. Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia	<i>W PEŁNI</i>

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	<i>W PEŁNI</i>
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia	<i>W PEŁNI</i>

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

.....

.....

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

- 1.1. Koncepcja kształcenia
- 1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów
- 1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

- 1.1. Wydział Wokalno-Aktorski Akademii Muzycznej w Bydgoszczy prowadzi studia stacjonarne I i II stopnia na kierunku *wokalistyka*, w specjalności wokально-aktorskiej dla obu poziomów studiów. Koncepcja kształcenia jest zgodna z misją i strategią rozwoju Uczelni sformułowaną na lata do 2024 roku – zgodnie z Uchwałą Senatu Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego nr 28 z dnia 13 grudnia 2016 r. Podstawą prawną dla przyjętej koncepcji kształcenia jest Rozporządzenie MNiSzW z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, z uwzględnieniem wytycznych MKiDN (Rozporządzenie z dnia 20 maja 2014 r.) w zakresie realizowanej przez Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne oferty kształcenia pedagogicznego. Umożliwia ona zdobycie uprawnień do nauczania w szkołach muzycznych I i II stopnia. Szczególnie istotnym dokumentem dla realizowanej koncepcji kształcenia jest Uchwała Jednostki organizacyjnej z dnia 15 listopada 2017 roku w sprawie strategii rozwoju Wydziału na okres 2017-2024. W dokumencie tym w punkcie 2 wskazano istotne przesłanki w zakresie utrzymania i doskonalenia realizowanej koncepcji kształcenia. Autorzy Raportu samooceny wskazują na istotny wpływ interesariuszy zewnętrznych - Opera Nova, Filharmonia Pomorska, Zduńskie Centrum Integracji, Ratusz i Czaplinecki Ośrodek Kultury; a także współpracę z Uniwersytetem w Ostrawie (Czechy) - na przyjętą koncepcję kształcenia i realizowane treści programowe, które zakładają łączenie procesu dydaktycznego z działalnością artystyczną.
- 1.2. Konsultacje programowe opierano o opinie ekspertów bolońskich ale też wzorowano się na programach kształcenia uczelni zagranicznych takich jak Hochschule für Music Theater und Medien w Hannoverze czy Universitaet für Darstellende Kunst w Wiedniu (patrz również, kryteriom 3.1). Uznając, iż edukacja artystyczna musi zawierać praktyczne projekty artystycznej jako warunek sine qua non tejże edukacji Katedra Wokalistyki prowadzi intensywną działalność koncertową, którą uzupełnia stała współpraca z interesariuszami zewnętrznymi, z których Opera Nova w Bydgoszczy jest partnerem najważniejszym (patrz również, kryteriom nr 3.1. oraz 5.), zapewniając Wydziałowi Wokalno-Aktorskiemu możliwość prezentacji przygotowywanych spektakli studenckich w profesjonalnych warunkach zawodowego teatru operowego. Od roku 2008 działa studenckie Koło artystyczno-naukowe wokalistów, które współpracuje ściśle z kadrą Wydziału Wokalno-Aktorskiego przy realizacji wielu projektów. Zbilansowane programy kształcenia dla obu poziomów studiów umożliwiają nabycie profesjonalnych umiejętności

zawodowych, opanowanie instrumentów badawczych, rozwinięcie kompetencji społecznych niezwykle ważnych w zespołowej pracy artystycznej, wreszcie (poprzez ścieżkę wyboru fakultatywnej części programu studiów) rozwinięcie indywidualnych zainteresowań artystycznych i badawczych. Wydział jest zaangażowany także w projekty obejmujące współpracę z jednostkami organizacyjnymi innych Uczelni, aktywizując własnych studentów w zakresie wymiany doświadczeń. Ofertę edukacyjną wzbogaca też współpraca z wybitnymi specjalistami z różnych dziedzin zapraszani do prowadzenia wykładów i warsztatów, czy realizacji projektów artystycznych.

Absolwent studiów I stopnia jest przygotowany do podjęcia pracy zawodowej członka zespołu operowego lub chóru w filharmonii, także w zespołach kameralnych. Program kształcenia na poziomie licencjatu (jak wskazuje nazwa Wydziału) umożliwia opanowanie podstaw gry aktorskiej umożliwiając absolwentom podjęcie pracy w teatrach muzycznych, także (tym najzdolniejszym) w teatrach dramatycznych. Absolwent studiów I stopnia jako dyplomowany licencjat posiada uprawnienie do podjęcia studiów II stopnia.

Studia II stopnia, jako kontynuacja i rozwinięcie procesu dydaktycznego realizowanego na poziomie studiów I stopnia kładą nacisk na możliwość praktycznego zastosowania zdobytej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w realizowanych projektach artystycznych (koncertach, spektaklach, recitalach). Nabyte umiejętności i podstawy wiedzy w zakresie prowadzenia badań naukowych umożliwiają i uprawniają absolwentów studiów magisterskich do podjęcia kształcenia na studiach doktoranckich. Istota studiów magisterskich koncentruje się w realizowanej koncepcji kształcenia na:

- możliwości dalszego rozwoju wokalnego, w tym rozwój specjalistycznych pasji muzycznych;
- rozwoju osobowości artystycznej służącej wykształceniu własnego, odrębnego stylu wykonawczego;
- poszerzeniu zakresu wiedzy teoretycznej, w tym rozwinięcie analizy krytycznej podejmowanych zagadnień;
- nabyciu wiedzy i umiejętności umożliwiających podjęcie pracy naukowej.

1.2. Wizytowana Jednostka organizacyjna realizuje aktualnie 6 programów badawczych:

1. Teatr operowy - przeszłość, teraźniejszość, przyszłość. Wielopłaszczyznowy projekt badawczy, zogniskowany na teatrze operowym, ale też rozeznający zagadnienia operetki i musicalu. Raport samooceny wymienia 13 zrealizowanych spektakli w recenzowanym okresie, organizowane każdego roku konferencje naukowe poświęcone muzyce operowej (od 2015 roku mają one status międzynarodowy), wskazuje także i omawia działalność naukową Wydziału w ramach Międzynarodowego Festiwalu Operowe Forum Młodych.

2. Muzyka słowiańska - współczesne tendencje wykonawcze. Badając i prezentując twórczość wokalną z kręgu kultury słowiańskiej analizowana jest specyfika, cechy interpretacyjne i inne aspekty dzieł muzycznych. Działalność koncertowa w ramach tego tematu obejmuje koncerty organizowane na Uczelni i koncerty w Towarzystwie Muzycznym im. I. J. Paderewskiego. Sztandarowym projektem

tematu badawczego jest organizowany co trzy lata Konkurs Wokalny im. I. J. Paderewskiego. W roku 2018 planowana jest VI edycja Konkursu.

3. Muzyka dawna - odkrycia i interpretacje. W ramach badań rozeznaje się historyczne aspekty wykonawstwa i wynikające z tego implikacje i wskazówki interpretacyjne. W centrum zainteresowania znajduje się (wg Raportu samooceny) twórczość kompozytorów słowiańskich XVII i XVIII w. Raport wylicza 6 koncertów zrealizowanych w latach 2013 - 2017 w ramach projektu badawczego.

4. Technika wokalna jako fundament budowania osobowości estradowej i scenicznej. W ramach projektu realizowane są seminaria wokalne z udziałem wybitnych autorytetów - mistrzów wokalnych o statusie międzynarodowym (polskich i zagranicznych). W recenzowanym okresie odbyło się 11 seminariów.

5. Kreacja aktorska i ruch sceniczny jako niepodważalne elementy działu scenicznego. Badanie roli i wagi warstwy aktorskiej w wykonawstwie operowym, a także znaczenia warstwy choreograficznej i inscenizacyjnej w ramach organizowanych przez Wydział warsztatów. Raport wymienia 6 pozycji zrealizowanych w recenzowanym okresie.

6. Kameralistyka wokalna - muzyczne partnerstwo i współodpowiedzialność. Projekt badawczy skupia się na rozeznaniu zagadnienia współpracy i współzależności w procesie tworzenia i realizacji wspólnej koncepcji artystycznej, zatem aspekcie nie analizowanym w ramach projektu Muzyka słowiańska - współczesne tendencje wykonawcze wskazanego wyżej.

W katalogu najważniejszych osiągnięć artystycznych Wydziału Wokalno-Aktorskiego, w ośmiopunktowym katalogu, wskazano m. in:

- monografię Witolda Szulca *Aktor i partytura*, ISBN 9788361262138, rok wyd. 2013,
- monografię Agnieszki Piass *Postać gejszy w operze Giacomo Pucciniego "Madama Butterfly"* ISBN 9788361262619, rok wyd. 2015,
- wydanie płyty CD *Przyszykam oczy* (pieśni Marcina Kopczyńskiego) wyd. Acte Prealable, rok wyd. 2017. z udziałem Pedagogów Wydziału,
- nagrody i wyróżnienia pracowników Wydziału.

Wśród pozytywnych aspektów wynikających z realizacji w/w projektów badawczych należy wskazać:

- poszerzenie stanu wiedzy w zakresie dyscypliny artystycznej wokalistyka,
- wzrost świadomości i umiejętności Pedagogów Wydziału,
- poszerzenie merytorycznych aspektów realizowanych procesów dydaktycznych,
- wzrost zakresu zdobywanych przez studentów kompetencji badawczych i artystycznych.

W konkluzji, prowadzone przez ocenianą Jednostkę badania realizowane są w obszarze sztuki odpowiadającym obszarowi kształcenia w dyscyplinie artystycznej wokalistyka, do której odnoszą się efekty kształcenia. Warto podkreślić różnorodność i aktualność problematyki badawczej. Wyniki badań są wykorzystywane bezpośrednio w realizowanych projektach artystycznych, służą refleksji merytorycznej nad doskonaleniem procesu kształcenia oraz wpływają na wzrost umiejętności i wiedzy

kadry dydaktycznej zaangażowanej na Wydziale, wreszcie poszerzają horyzont zdobywanej przez studentów wiedzy i umiejętności, także kompetencji społecznych.

1.3. Efekty kształcenia przyjęte i realizowane w ramach studiów I i II stopnia są zgodne z profilem ogólnoakademickim, a ich zakres merytoryczny należy do obszaru sztuki. Są też zgodne i spójne z wytycznymi Rozporządzenia MNiSW z dnia 4 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Przyjęte i realizowane efekty kształcenia odpowiadają także adekwatnym wskazanym Polską Ramą Kwalifikacji poziomom: 6 (dla studiów licencjackich) i 7 (dla studiów uzupełniających magisterskich).

1. dla studiów I stopnia profil kwalifikacji przedstawia się następująco:

- w zakresie wiedzy (aspekty: znajomości repertuaru i materiału słowno-muzycznego, znajomości języków obcych, technik wokalnych, rozumienia kontekstu sztuki muzycznej, umiejętności improwizacyjnych, nauk humanistycznych, kultury i kultury fizycznej, opcjonalnie – pedagogiki muzycznej);
- w zakresie umiejętności (aspekty: ekspresji artystycznej, repertuarowe aspekty wykonawcze i stylistyczne, ekspresji aktorskiej, ruchu scenicznego, umiejętności pracy w zespole, pozostałych umiejętności wykonawczych, komunikacji werbalnej, improwizacji, nauk ogólno-humanistycznych, kultury fizycznej i opcjonalnie pedagogiki muzycznej);
- w zakresie kompetencji społecznych (aspekty: niezależności, krytycyzmu, komunikacji społecznej, uwarunkowań psychologicznych).

2. Dla studiów II stopnia profil kwalifikacji obejmuje:

- w zakresie wiedzy (poszerzone aspekty: znajomości repertuaru i materiału muzycznego, rozumienia kontekstu sztuki muzycznej, improwizacji, opcjonalnie pedagogiki muzycznej),
- w zakresie umiejętności (poszerzone aspekty: ekspresji artystycznej, repertuaru wykonawczego, pracy w zespole; pozostałe aspekty: wykonawcze oraz umiejętności werbalne, prezentacji publicznej, pedagogiki muzycznej - opcjonalnie).
- w zakresie wiedzy (poszerzone aspekty: niezależności, krytycyzmu, komunikacji społecznej i uwarunkowań psychologicznych).

Wskazana opcjonalnie, dla obu poziomów kształcenia, możliwość zdobycia przez studentów kompetencji pedagogicznych jest uwarunkowana każdorazowo indywidualnym wyborem w ramach zdefiniowanej fakultatywnej części realizowanego programu kształcenia. W tym zakresie efekty kształcenia (przy wyborze wszystkich przedmiotów realizowanych w ramach Studium Pedagogicznego) w pełni odpowiadają zasadom określonym w Rozporządzeniu MKiDzN z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych, placówek kształcenia artystycznego i placówek doskonalenia nauczycieli.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Realizowana koncepcja kształcenia bierze pod uwagę wzorce krajowe jak również międzynarodowe, a jej doskonalenie jest wynikiem refleksji nad programami kształcenia realizowanym w przeszłości, a także najnowszymi trendami przy uwzględnieniu ścisłej współpracy Jednostki z interesariuszami zewnętrznymi (przede wszystkim z Operą Nova). Koncepcja kształcenia jest w pełni zgodna z misją i strategią Uczelni. Zakres problematyki badawczej i działalności artystycznej, wyznaczony poprzez 6 opisanych wyżej tematów, w pełni odpowiada obszarowi sztuki, do którego kierunek *wokalistyka* został przypisany; natomiast wyniki badań służą refleksji merytorycznej nad doskonaleniem procesu kształcenia. Założone i realizowane efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały, definiują profil kwalifikacji przyszłych absolwentów i wyposażają ich w kompetencje zapewniające powodzenie w przyszłej pracy zawodowej. Zakładana, w ramach koncepcji kształcenia, współpraca ocenianej Jednostki z interesariuszami zewnętrznymi stymuluje studentów do aktywności artystycznej poza macierzystą Uczelnią oraz daje możliwość praktycznego zdobycia profesjonalnych doświadczeń zawodowych.

Dobre praktyki

Zalecenia

Brak

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

2.1. Program i plan studiów - dobór treści i metod kształcenia

2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1. Efekty kształcenia dla kierunku *wokalistyka* są zgodne z wytycznymi z Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 2 listopada 2011 r. (Dz.U. 2016 poz. 1594) w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz.U. nr 253 poz. 1520). Program nawiązuje w swoim kształcie do idei realizowanej z powodzeniem w przeszłości, z uwzględnieniem aktualnych treści programowych koniecznych dla uzyskania zadeklarowanych efektów kształcenia dla realizowanego kierunku studiów.

Ważnym momentem refleksji nad realizowanym programem kształcenia jest organizowany od roku 2008 Festiwal Międzynarodowe Forum Młodych, podczas którego prezentowane są studenckie spektakle operowe, operetkowe lub musicalowe przygotowane zarówno przez Wydział Wokalno-Aktorski, jak i krajowe oraz zagraniczne ośrodki akademickie. Podczas festiwalu studenci mają możliwość wzajemnej obserwacji poczynąń wokально-aktorskich, podobnie kadra naukowo-

dydaktyczna poprzez festiwal ma stworzoną płaszczyznę do wymiany z różnymi ośrodkami akademickimi doświadczeń, spostrzeżeń oraz wyników badań. Oprócz spektakli w kalendarium Forum stałymi punktami są: Wieczór operowy z udziałem polskich i zagranicznych studentów akademii muzycznych, mistrzowski kurs wokalny oraz sesja naukowa. Festiwal daje studentom cenną możliwość zdobywania doświadczenia scenicznego w innych salach koncertowych, niż te w macierzystych uczelniach.

Jednostka prowadzi 4 - letnie studia licencjackie, 2 - letnie studia magisterskie na kierunku wokalistyka, a ponadto studia podyplomowe – te ostatnie nie są przedmiotem ewaluacji Zespołu Oceniającego PKA, Plan studiów licencjackich zawiera wewnętrzny podział na moduły: przedmioty kierunkowe, przedmioty podstawowe, przedmioty kształcenia ogólnego i przedmioty fakultatywne, łącznym wymiarem 240 pkt ECTS koniecznych dla uzyskania dyplomu. Z kolei plan studiów magisterskich ukształtowano wg podziału: przedmioty kierunkowe, przedmioty podstawowe i przedmioty fakultatywne, z łącznym wymiarem 120 pkt ECTS dla uzyskania dyplomu ukończenia studiów. Oba poziomy studiów o profilu ogólnoakademickim w swoich programach kształcenia zabezpieczają konieczność uzyskania minimum 5 pkt ECTS w wymiarze przedmiotów humanistycznych. Plany studiów licencjackich i magisterskich nie uwzględniają praktyk zawodowych (scenicznych i estradowych) wszakże w Raporcie samooceny wymieniono szeroką listę własnej aktywności artystycznej Wydziału, a także działalności artystycznej we współpracy z interesariuszami zewnętrznymi stwarzając studentom Wydziału szeroką gamę możliwości publicznych prezentacji artystycznych: koncertowych i operowych, jako element sine qua non profesjonalnej edukacji artystycznej. Wg Zespołu Oceniającego PKA praktyki zawodowe, jako **projekty artystyczne** powinny zostać włączone do programu kształcenia celem wyeksponowania faktycznego nakładu pracy studenta mierzonego punktami ECTS.

Program kształcenia na poziomie studiów licencjackich - w modułach kierunkowym i podstawowym związanych z kierunkiem wokalistyka, to łączny wymiar 148 pkt ECTS co spełnia wymóg ponad 50% punktów w obszarze związanym z opanowaniem wiedzy i umiejętności do prowadzenia badań i działalności artystycznej dla realizowanego kierunku. Wymiar ten faktycznie jest poszerzany zdefiniowanymi indywidualnymi wyborami przez studentów przedmiotów fakultatywnych z listy 50 dostępnych, z których część umożliwia poszerzenie wiedzy i umiejętności w przedmiotowym zakresie. Podobnie w przypadku studiów magisterskich realizowany program kształcenia określa wymiar 114 pkt ECTS w modułach kierunkowym i podstawowym związanych z kierunkiem wokalistyka co spełnia warunek ponad 50% pkt określony w odpowiednim Rozporządzeniu MNiSzW.

W programie studiów dla kierunku wokalistyka język włoski jest przedmiotem obowiązkowym. W tym przypadku zajęcia prowadzone są w oparciu o książki ogólnodostępne, a nie materiały specjalistyczne. Program z tego przedmiotu w niedostatecznym zakresie uwzględnia naukę słownictwa, akcentacji i wymowy, co stanowi niezbędne umiejętności praktyczne studentów uczestniczących w projektach operowych.

Dostępny na Uczelni katalog przedmiotów fakultatywnych jest zbilansowany, umożliwiając zarówno poszerzenie wiedzy specjalistycznej w zakresie realizowanego kierunku jak też rozszerzenie kształcenia o przedmioty spoza obszaru zdefiniowanego kierunkiem wokalistyka. Programy kształcenia dla obu poziomów studiów umożliwiają uzyskanie 30% punktów ECTS w obszarze definiowanym fakultatywnie.

Zawarte w sylabusach przedmiotów treści programowe tak dla studiów I jak i II stopnia są zgodne z wymogami Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Rozporządzenie MNiSZW z 2 listopada 2011 r).

Należy jednak zwrócić uwagę na następujące uchybienia dotyczące sylabusów.

Studia I stopnia:

- w sylabusie przedmiotu Literatura muzyczna w części opisującej efekty z zakresu wiedzy brak wskazania efektu K_W12 - opisanego w efektach kształcenia kierunku *wokalistyka* na poziomie studiów licencjackich (student po ukończeniu studiów licencjackich powinien "posiadać ogólną wiedzę dotyczącą muzyki współczesnej"). Jednocześnie sylabus przedmiotu w punkcie 4, w zakresie wiedzy, zawiera opis adekwatny dla omawianego efektu. W konkluzji: przeoczono przyporządkowanie efektu do opisu przedmiotu.
- w sylabusie Aktorska interpretacja piosenki w założonych celach przedmiotu wskazano w punkcie 4: "umiejętność pracy z mikrofonem lub mikroportem" co odpowiada efektowi K_U10 zapisanemu w efektach kształcenia - "być przygotowanym do pracy z mikrofonem i mikroportem". Jednakże we właściwej tabeli realizowanych efektów w sylabusie przedmiotu brak tego efektu i wskazania jego oznaczenia numerycznego.
- efekt K_U29 ("wykazywać umiejętność praktycznego zastosowania podstawowych koncepcji pedagogicznych, dającą kwalifikacje do nauczania w zakresie swej specjalności na poziomie podstawowym edukacji muzycznej"), powinien zostać opisany jako opcjonalny, gdyż jest uzależniony od wyboru przez studenta kształcenia pedagogicznego w ramach Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego. Efekt ten nie występuje w sylabusie żadnego przedmiotu obowiązkowego na tym poziomie kształcenia.

W pozostałej części wszystkie założone efekty kształcenia na poziomie licencjatu znajdują pokrycie w sylabusach przedmiotów, zaś efekt K_W20 ("posiadać wiedzę w zakresie podstawowych koncepcji pedagogicznych i ich praktycznego zastosowania, dającą kwalifikację do uczenia w zakresie swej specjalności na poziomie podstawowym edukacji muzycznej") jest wskazany opcjonalnie - jako uzależniony od wyboru przez studenta kształcenia pedagogicznego.

Studia II stopnia.

- zapisany w efektach kształcenia dla kierunku *wokalistyka* na poziomie studiów magisterskich efekt K_U20 zawiera opis: "posiadać umiejętność praktycznego zastosowania pogłębionej wiedzy dotyczącej szerokiego zakresu pedagogiki, dającą kwalifikację do nauczania w zakresie swej specjalności na wszystkich poziomach edukacji muzycznej". Efekt ten jest realizowany w sylabusie przedmiotu Śpiew

solowy. Jego opis powinien zostać zmieniony zarówno w wykazie efektów kształcenia jak i w sylabusie przedmiotu (fragment opisu "...dającą kwalifikację..." powinien zostać zastąpiony zapisem "...umożliwiającą zdobycie kwalifikacji..."), gdyż nabycie wskazanej umiejętności nie jest równoznaczne z nabyciem kwalifikacji pedagogicznych, które są uwarunkowane opanowaniem wiedzy także z zakresu innych przedmiotów (pedagogicznych) i umiejętności praktycznych poprzez realizację praktyk pedagogicznych.

- sylabus przedmiotu Praktyka wykonawcza muzyki dawnej nie zawiera wskazania efektu K_W08 ("posiadać wiedzę o dawnych praktykach wykonawczych dotyczącą zdobnictwa, dynamiki, doboru temp, artykulacji, instrumentarium") zapisanego w efektach kształcenia dla kierunku *wokalistyka*. Jednocześnie sylabus w opisie realizowanych umiejętności zawiera w punkcie 2 zapis "posiadać wiedzę o dawnych praktykach wykonawczych dotyczącą zdobnictwa, dynamiki, doboru temp, artykulacji, instrumentarium". Zatem efekt K_W08 jest faktycznie realizowany, przeoczono tylko jego przyporządkowanie do tego sylabusu.

- zapisany w efektach kształcenia dla kierunku *wokalistyka* efekt K_U10 ("rozwijać umiejętności nabyte na studiach I stopnia, poprzez indywidualne studia poszerzać swoje zdolności do tworzenia, realizowania i wyrażania własnych koncepcji artystycznych") nie jest wykazywany w sylabusie żadnego przedmiotu obowiązkowego. Efekt ten jest faktycznie realizowany poprzez bogatą działalność koncertową i sceniczną Wydziału. Wpisanie do planu studiów przedmiotu Projekty artystyczne - sugerowanego wcześniej, a eksponującego rzeczywisty nakład pracy studenta - pozwoliłoby na wskazanie realizacji założonego efektu kształcenia.

Wszystkie pozostałe, założone w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla tego poziomu studiów, efekty kształcenia znajdują swoje zróżnicowane pokrycie w sylabusach przedmiotów.

Uczelnia prowadzi Międzywydziałowej Studium Pedagogiczne umożliwiające, zgodnie ze standardami Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 20 maja 2014 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli szkół artystycznych. Przedmioty zawarte w ofercie Studium studenci obu poziomów studiów na kierunku *wokalistyka*, mogą realizować w ramach swobodnego wyboru fakultatywnej części studiów. Wg informacji zamieszczonych na stronie internetowej realizowane w ramach Studium Praktyki pedagogiczne są co do zasady odpłatne, także dla studentów studiów dziennych. Realizacja praktyk jest niezbędna dla uzyskania uprawnień pedagogicznych, co stwarza konieczność wniesienia opłaty także przez studentów studiów stacjonarnych, co narusza zasadę nieodpłatności w zakresie całego programu studiów.

Przyjęte metody kształcenia to wykłady dla przedmiotów ogólnohumanistycznych, oraz - dla przedmiotów artystycznych, praktyczne rozwiązywanie zadanych zadań artystycznych w trakcie ćwiczeń uzupełnianych elementami wykładu, z uwzględnieniem nakładu pracy własnej studenta. Specyfika tych zajęć oparta jest w większości na modelu Mistrz-Uczeń, rozeznany i przyjęty powszechnie w edukacji artystycznej jako najlepszy model kształcenia w dziedzinie sztuki. Regulamin studiów dopuszcza możliwość indywidualnego programu i planu studiów przy spełnieniu określonych w

regulaminie warunków. Szczególnie wartościową formułą artystycznej aktywności studentów jest Międzynarodowe Operowe Forum Młodych, organizowane we współpracy z Operą Nova, które stało się wyrazistym punktem na artystycznej mapie wydarzeń akademickich. Nad organizowaną od roku 2008 imprezą patronat honorowy objął Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Marszałek Województwa Kujawsko-Pomorskiego oraz Prezydent m. Bydgoszczy. Pierwotna formuła prezentacji studenckich spektakli operowych uczelni krajowych i zagranicznych w kolejnych edycjach wzbogaciła się o szereg wydarzeń promujących zarówno młodych artystów jak i sztukę operową. Od 2013 roku ma miejsce Konkurs na Najciekawszą Osobowość Artystyczną (w szranki konkursu stawali już studenci z: Niemiec, USA, Korei Płd, Chin, Armenii, Francji, Czech czy Słowacji). W ramach Forum odbywa się każdorazowo sesja naukowa "Teatr operowy - tradycja, teraźniejszość, przyszłość". Organizowany jest kurs mistrzowski z finałowym koncertem uczestników. Formuła Festiwalu aktywizuje w trudny do przecenienia sposób studentów Wydziału - dając im szansę występów przed szeroką publicznością, możliwość zdobycia nowych umiejętności w warsztatowym kontakcie z zaproszonymi Mistrzami sztuki wokalne; ponadto żywy, bezpośredni kontakt na płaszczyźnie artystycznej ale też i prywatnej ze studentami innych uczelni, wymianę doświadczeń, refleksji i spostrzeżeń. W formule Festiwalu potwierdza się stara prawda znana w edukacji artystycznej, iż artysta rodzi się na scenie. Trudno zatem o lepszą motywację dla studentów ocenianej Jednostki, niż szansa występu w ramach Festiwalu. Zespół Oceniający PKA z uznaniem ocenia kontynuację Festiwalu w kolejnych edycjach.

2.2. Monitoring koncepcyjny i merytoryczny realizowanych programów kształcenia prowadzą jednostki wewnętrzne Wydziału: Katedra Wokalistyki, Zakład Kameralistyki Wokalne i Zakład Aktorstwa i Ruchu Scenicznego a także, w zakresie przedmiotów modułu ogólnego, językowych i fakultatywnych odpowiednie, wskazane w strukturze Uczelni merytoryczne jednostki międzywydziałowe (Międzywydziałowe Studium Pedagogiczne, Studium Muzyki Dawnej, Studium Muzyki Współczesnej i Studium Języków Obcych). Nadzór organizacyjny nad realizacją przyjętego programu kształcenia sprawuje Dziekan Wydziału. Weryfikacja zakładanych efektów kształcenia następuje w systemie egzaminów końcowych, semestralnych i zaliczeń, także w formie etapowych kolokwii. Dodatkową weryfikację kształcenia uzyskuje się poprzez ocenę jakości wykonań artystycznych projektów, w których biorą udział studenci, a prowadzonych przez Wydział. Pedagodzy przedmiotów artystycznych na bieżąco zgłaszają cenne uwagi, monitorując postępy studentów z uwagi na typowy dla kształcenia artystycznego model zajęć indywidualnych oraz grupowych o ograniczonej ilości uczestników. Wskazane przez Władze Wydziału egzaminy są komisyjne, gdzie ocena końcowa jest ustalana w wyniku dyskusji merytorycznej lub poprzez wyliczenie średniej arytmetycznej po odrzuceniu ocen skrajnych. Oceny te znajdują swoje udokumentowanie w protokołach egzaminów dyplomowych, końcowych i cząstkowych dla poszczególnych przedmiotów kierunkowych, w tym Śpiewu solowego. Egzaminy i zaliczenia w zakresie pozostałych przedmiotów prowadzone są przez poszczególnych wykładowców prowadzących określone zajęcia. Studenci potwierdzili, iż stosowane metody

sprawdzania i oceniania stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia są właściwe, a zasady oceniania są im znane.

Szczególne osiągnięcia artystyczne również są dokumentowane jako potwierdzenie jakości uzyskiwanych efektów kształcenia czego dowodem jest zaprezentowana w Raporcie samooceny bogata lista wybranych osiągnięć konkursowych studentów Wydziału (nagrody na konkursach krajowych i zagranicznych). Stała i bogata działalność koncertowa Wydziału w tym współpraca z interesariuszami zewnętrznymi umożliwia weryfikację jakości kształcenia dokonywaną przez przedstawicieli tychże interesariuszy i przez publiczność. W Raporcie samooceny wskazano listę 13 spektakli operowych zrealizowanych na przestrzeni lat 2012-2018 w ramach programu badawczego "Teatr operowy - przeszłość, teraźniejszość, przyszłość" (m.in. "Cyrylik sewilski w roku 2018, "Czarodziejski flet" w roku 2017, "Wesele Figara" w roku 2016 czy "Eugeniusz Oniegin" w roku 2015). Także wybrane koncerty w ramach programu badawczego "Muzyka dawna - odkrycia i interpretacje". Przedstawiona podczas wizytacji dodatkowa dokumentacja - katalog najważniejszych osiągnięć studentów Wydziału w latach 2012-2017 zawiera zestawienie ponad 100 spektakularnych nagród na konkursach krajowych i międzynarodowych, 10 stypendiów przyznanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego - dla szczególnie utalentowanych studentów z osiągnięciami zawodowymi; co w sposób bezdyskusyjny dokumentuje jakość prowadzonej na Wydziale edukacji – tym samym skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia. Lista wybranych konkursów, na których studenci zdobyli nagrody i/lub wyróżnienia przedstawia się następująco: Międzynarodowy Konkurs we Vrabie (Słowacja), Międzynarodowy Konkurs „Muzyka bez granic” w Druskiennikach (Litwa), Międzynarodowy Konkurs w Talsi (Łotwa), Międzynarodowy Konkurs Euroclassic w Maiori (Włochy), Konkurs w Jihlava (Czechy), Międzynarodowy Konkurs im. G. Perottiego w Ueckermunde (Niemcy), Międzynarodowy Konkurs Giovani Musicisti Citta di Barletta (Włochy), Międzynarodowy Konkurs Città di Tarquinia (Włochy), Konkurs im. J. Kiepury (Sosnowiec), Konkurs im. I. J. Paderewskiego (Bydgoszcz), Konkurs Złote Głosy Mazowsza (Warszawa), Międzynarodowy Konkurs im. H. Halskiej (Wrocław), Międzynarodowy Konkurs Sztuki Wokalnej im. A. Sari (Nowy Sącz), Ogólnopolski Konkurs Moniuszkowski (Białystok).

2.3. Rekrutacja kandydatów na studia w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy odbywa się za zgodą właściwego Ministra, w trybie sprawdzenia wiedzy, umiejętności i predyspozycji nieweryfikowanych egzaminem maturalnym. Każdorazowo warunki rekrutacji określa uchwała Senatu - uchwała o rekrutacji na rok akademicki 2018/19 została podjęta w dniu 23 maja 2017 roku, zgodnie z przepisami prawa (uchwała nr 12). Postępowanie rekrutacyjne przeprowadza Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna. Egzamin jest prowadzony w trybie konkursowym, a jego wyniki są jawne. Zgodnie z Art. 169 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym warunkiem umożliwiającym przystąpienie do egzaminu konkursowego jest pozytywny egzamin maturalny wg kryteriów przyjętych w/w artykułem. Wynik egzaminu maturalnego nie jest oceniany. Osoby ze stwierdzonym stopniem niepełności mogą występować z wnioskiem do Dziekana o zaadaptowanie trybu rekrutacji do rodzaju i stopnia niepełności. Egzamin

na studia licencjackie na kierunku wokalistyka jest trzyetapowy (max. 150 pkt.) zaś na studia magisterskie dwuetapowy (max 150 pkt). O przyjęciu na studia decyduje wynik egzaminu rekrutacyjnego w ramach określonego uchwałą Senatu limitu miejsc dla danego kierunku. Uchwała rekrutacyjna wskazuje także, iż poza warunkami rekrutacji wskazanymi w uchwale, na studia mogą być przyjmowani studenci zagraniczni na warunkach określonych Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 października 2006 roku w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców szkoleń. Od roku 2013 Wydział rekrutuje także kandydatów chińskich w ramach zawartej 15 lipca 2013 roku przez Uczelnię umowy międzynarodowej z International Union for Friendly Cultural Exchanges w Pekinie. Zawarta umowa określa warunki rekrutacji na rok przygotowawczy. W ramach roku przygotowawczego kandydaci uczą się Śpiewu i Języka polskiego. Roczny limit przyjęć na rok przygotowawczy dla kierunku *wokalistyka* wynosi 4 miejsca. Rekrutację w Chinach przeprowadzają upoważnieni przez Rektora Prorektorzy. Przyjęci w ramach rekrutacji kandydaci, po roku przygotowawczym zdają egzamin ze Śpiewu, za który muszą uzyskać minimum 18 pkt (w skali od 1-25 pkt), aby być przyjętym na I rok studiów. Obowiązuje ich także pozytywny wynik z egzaminu z języka polskiego, który zdają przed wyznaczoną przez Dziekana komisją

Zespół Oceniający PKA wnioskuję o przedstawienie dodatkowych informacji w kwestii rekrutacji kandydatów chińskich, dotyczących zgodności przepisów prawa (Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym i Rozporządzenia MNiSzW z dnia 12 października 2006 r) z zapisami zawartymi w umowie międzynarodowej.

Wymagania stawiane kandydatom na kierunek *wokalistyka*, określone w Informatorze dla kandydatów – dostępnym na stronie internetowej Uczelni oraz w wersji papierowej – są czytelne. Uchwała dotycząca rekrutacji, a także informator wskazuje na konieczność poddania się w trakcie egzaminu rekrutacyjnego na kierunek wokalistyka, obowiązkowemu badaniu foniatrycznemu, nie określając czy wynik badania ma wpływ na dalszy tok postępowania konkursowego. Zespół Oceniający PKA zaleca wyjaśnienie tej kwestii.

Trzystopniowy egzamin na studia licencjackie umożliwia konkursową ocenę:

Etap I

- umiejętności w zakresie wykonania obowiązkowego programu wokalnego (4 utwory), predyspozycji wokalnych, uwarunkowań fizjologicznych aparatu głosowego w kontekście obowiązkowych badań foniatrycznych;

Etap II (dwuczęściowy)

- umiejętności i predyspozycji aktorskich na podstawie dwóch fragmentów tekstu (prozy i wiersza), także ocenę dyspozycji słuchowych, rytmicznych i pamięci muzycznej;
- dyspozycji słuchowych, rytmicznych i pamięci muzycznej;

Etap III

- wiedzy o kulturze w zakresie związanym z kierunkiem studiów.

Dwustopniowy egzamin na studia uzupełniające magisterskie umożliwia konkursową ocenę:

Etap I

- umiejętności w zakresie wykonania obowiązkowego programu wokalnego (półrecital złożony z 6 utworów, w tym przynajmniej jeden w języku polskim);

Etap II

- wiedzy o kulturze.

Zasady zaliczania poszczególnych etapów studiów określa regulamin studiów (aktualny uchwalony przez Senat Uczelni uchwałą nr 8 z dnia 19 kwietnia 2016 r.), w tym zasady dotyczące egzaminów poprawkowych i komisyjnych, a także warunki i tryb decyzji o skreśleniu ze studiów i konsekwentnie zasady i warunki określające decyzję o wznowieniu studiów. Regulamin studiów określa także zarówno zasady i tryb dyplomowania, jak również warunki ogólne i szczegółowe dotyczące dopuszczenia do dyplomu.

Dyplom studiów licencjackich na kierunku *wokalistyka* obejmuje: wykonanie półrecitalu dyplomowego oraz obronę pracy dyplomowej (w ramach której odbywa się prezentacja i obrona ustnego referatu). Od przyszłego roku akademickiego na studiach licencjackich będzie obowiązywała pisemna praca dyplomowa, a nie referat przedstawiany w formie ustnej. Dyplom studiów uzupełniających magisterskich obejmuje: wykonanie recitalu, obronę pisemnej pracy dyplomowej poprzedzonej odczytaniem dwóch recenzji. Pozytywnie wypada też sama ocena pisemnych prac dyplomowych. Monitoring wybranych prac wskazuje na satysfakcjonujący zakres uzyskiwanych kompetencji badawczych, w tym w większości przypadków adekwatną ocenę recenzentów do poziomu pracy, niemniej jednak brak opinii promotora (patrz, Załącznik nr 3.).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Mocne strony. Przyjęty i realizowany w wizytowanej Jednostce program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia i uzyskania właściwych dla danego poziomu kwalifikacji profilu ogólnoakademickiego. Organizacja i czas trwania studiów, program studiów są zgodne z przepisami prawa. Na szczególną uwagę zasługuje aktywności artystyczna studentów Jednostki poza macierzystą Uczelnią, dzięki efektywnej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi (przede wszystkim z Operą Nova), dzięki czemu mają oni szeroką gamę możliwości publicznych prezentacji artystycznych: koncertowych i operowych (m.in. w ramach Międzynarodowego Operowego Forum Młodych). Liczne nagrody i wyróżnienia studentów potwierdzają skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia. Dostępny na Uczelni katalog przedmiotów do wyboru przez studentów jest optymalny.

Słabe strony. W niektórych sylabusach brakuje zadeklarowanych przez Uczelnię efektów kształcenia, lub wymagają one modyfikacji (patrz, kryterium 2.1.). Wg Zespołu Oceniającego PKA praktyki zawodowe, jako **projekty artystyczne** powinny zostać włączone do programu kształcenia celem wyeksponowania

faktycznego nakładu pracy studenta mierzonego punktami ECTS, biorąc jednocześnie pod uwagę możliwości, jakie stwarza studentom Akademia, w zakresie ich aktywności artystycznej poza macierzystą Uczelnią. Wątpliwości Zespołu Oceniającego PKA dotyczą także zasad rekrutacji studentów chińskich a także pobierania opłat od studentów studiów stacjonarnych za Praktyki pedagogiczne. Informator wskazuje na konieczności poddania się w trakcie egzaminu rekrutacyjnego na kierunek *wokalistyka*, obowiązkowemu badaniu foniatrycznemu, nie określając czy wynik badania ma wpływ na dalszy tok postępowania konkursowego, w związku z powyższym konieczne jest unormowanie tej procedury.

Dobre praktyki

1. Efektywna współpraca Akademii, przede wszystkim z Operą Nova, dzięki której studenci mają szerokie możliwości publicznych prezentacji artystycznych: koncertowych i operowych poza macierzystą Uczelnią, dzięki czemu zdobywają profesjonalne doświadczenia zawodowe.

Zalecenia

1. Należy uzupełnić sylabusy, biorąc pod uwagę wskazane wyżej uchybienia (patrz, kryterium 2.1.).
2. Należy sprawdzić, czy pobieranie opłaty od studentów studiów stacjonarnych za realizację Praktyk pedagogicznych (w ramach wyboru z oferty Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego) jest zgodne z obowiązującymi unormowaniami prawnymi.
3. Należy sprawdzić, czy tryb i zasady rekrutacji studentów chińskich są zgodne z obowiązującymi unormowaniami prawnymi, czy są spójne dla wszystkich kandydatów przystępujących do egzaminu rekrutacyjnego na kierunku *wokalistyka*.
4. Zaleca się unormowanie procedury rekrutacji na kierunek *wokalistyka* z uwzględnieniem Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26.08.2014, Poz. 1144, 28.08.2014 - w sprawie badań lekarskich kandydatów do szkół ponadgimnazjalnych lub wyższych i na kwalifikacyjne kursy zawodowe, uczniów tych szkół, studentów, słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz uczestników studiów doktoranckich. Obecnie informator wskazuje na konieczności poddania się w trakcie egzaminu rekrutacyjnego na kierunek *wokalistyka*, obowiązkowemu badaniu foniatrycznemu, ale bez określenia czy wynik badania ma wpływ na dalszy tok postępowania konkursowego.
5. Należy zmodyfikować program nauczania z języka włoskiego w taki sposób, aby uwzględniał on w większym zakresie naukę słownictwa, akcentacji i wymowy, co stanowi niezbędne umiejętności praktyczne w ramach występów studentów w projektach operowych.
6. Należy wprowadzić przedmiot Projekty artystyczne do planu studiów, jako dodatkowego (do modułu przedmiotów kierunkowych i/lub fakultatywnych) w celu wyeksponowania faktycznego nakładu pracy studenta mierzonego punktami ECTS, biorąc jednocześnie pod uwagę możliwości, jakie stwarza studentom Akademia, w zakresie ich aktywności artystycznej poza macierzystą Uczelnią.
7. Należy wprowadzić pisemną opinię promotora z jednoznacznym wskazaniem oceny, która byłaby wyznacznikiem stopnia samodzielności studenta i jego rzeczywistego wkładu w procesie powstawania pracy pisemnej.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1. Polityka jakości realizowana na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy jest częścią wydziałowej oraz uczelnianej misji i Strategii rozwoju. Realizację polityki jakości wspiera wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, który został przyjęty Uchwałą Senatu z dnia 23.09.2008 roku.

Wizytowana Jednostka określiła i stosuje w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zasady projektowania i zatwierdzania programów kształcenia, które reguluje stosowna uchwała Senatu. W przypadku kierunku *wokalistyka* programy kształcenia zostały zaprojektowane w oparciu o KRK w 2012 roku, następnie zatwierdzone przez Radę Wydziału Wokalno- Aktorskiego oraz Senat Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy. Zgodnie z praktyką przyjętą na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy projektowanie programu kształcenia pozostaje w gestii Dziekana, który zobowiązany jest do przeprowadzenia konsultacji z członkami Rady Wydziału oraz z Wydziałową Komisją ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, której zadaniem jest monitorowanie i ocena jakości kształcenia na Wydziale. Podczas tworzenia programu kształcenia uwzględniono opinie interesariuszy wewnętrznych oraz oczekiwania lokalnego rynku pracy. Z kolei w przypadku interesariuszy zewnętrznych odbyły się rozmowy z przedstawicielami zagranicznych uczelni, z których Uczelnia czerpała wzorce międzynarodowe. Wśród wspomnianych powyżej partnerów wymieniono: Ostravska Univerzita w Ostrawie (Czechy), Wyższa Szkoła Sztuk Scenicznych w Bratysławie (Słowacja), Akademia Sztuk w Bańskiej Bystrzycy (Słowacja), Państwowa Akademia Muzyczna im. Mykoły Łysenki we Lwowie (Ukraina), Conservatorio di Musica Giuseppe Martucci w Salerno (Włochy), Universität für Musik und darstellende Kunst w Wiedniu (Austria). W kolejnych latach programy kształcenia były doskonalone ze względu na: zgłoszone potrzeby studentów, zmieniające się przepisy prawa, konieczność uaktualnienia wiedzy z zakresu dyscypliny artystycznej, z której kierunek się wywodzi, monitorowanie efektów kształcenia, cykliczne przeglądy programowe, opinie sformułowane w ramach konsultacji np. z kadrą akademicką, absolwentami i otoczeniem zewnętrznym współpracującym z wydziałem i bezpośrednio z pracownikami. Zmiany dotyczyły: aktualizacji treści kształcenia, wprowadzenia lub zmiany przedmiotu, liczby punktów ECTS. Zgodnie z przyjętymi w Uczelni regulacjami zmiany programu kształcenia zatwierdzane są przez Radę Wydziału na wniosek Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia.

Na uwagę Zespołu Oceniającego zasługuje fakt, iż na kierunku *wokalistyka* nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia są pracownikami istotnych dla w/w kierunku studiów podmiotów, co pozwala na bieżące monitorowanie potrzeb rynku pracy i wdrażanie sposobów oraz treści kształcenia zgodnie z oczekiwaniami pracodawców. Uczelnia na bieżąco monitoruje zmiany zachodzące w otoczeniu, na rynku pracy oraz identyfikuje potrzeby studentów i absolwentów, a pozyskane w ten sposób informacje wykorzystuje w procesie doskonalenia programów kształcenia oraz zasad i procedur służących zapewnieniu jakości kształcenia.

Wpływ interesariuszy wewnętrznych na kształtowanie i doskonalenie programu kształcenia, w szczególności udział w procesie projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia odbywa się poprzez prace Uczelnianej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, w której skład wchodzi przedstawiciele wszystkich Wydziałów oraz Prorektor ds. dydaktyki, nauki i współpracy z zagranicą oraz Wydziałowej Komisji ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia, którą poza przewodniczącym tworzą pedagodzy - nauczyciele akademicy Wydziału oraz przedstawiciel studentów. Studenci, jako interesariusze wewnętrzni uczestniczą w kształtowaniu planów i programów kształcenia poprzez działające przy Wydziale Wokalno-Aktorskim Koło Artystyczno-Naukowe, na forum którego prowadzone są dyskusje oraz omawiane merytoryczne kwestie kształcenia. Studenci obecni na spotkaniu z ZO PKA wskazali, iż ich wnioski są brane pod uwagę przy projektowaniu programu kształcenia, a ich postulaty są przekazywane za pośrednictwem Samorządu studenckiego. Przedstawiciele wydziałowego Samorządu studenckiego wskazali, że Władze umożliwiają im aktywny udział w procesie projektowania i monitorowania programu kształcenia, a efektem prac są zmiany w programie kształcenia. Wskazano przykładowo następujące zmiany: wprowadzenie nowych modułów fakultatywnych takich jak Charakteryzacja i Logopedia sceniczna, których brak wskazywali studenci. Regularnie pod koniec każdego semestru prowadzone są ankiety dotyczące pedagogów, a wnioski wynikające z ankiet są opracowywane i przedstawiane na Radzie Wydziału oraz przedstawiane studentom. Podczas badania studenci dokonują oceny pedagogów oraz sposobu prowadzenia zajęć dydaktycznych, a także w ramach wolnego miejsca przeznaczonego na wypowiedź otwartą mają możliwość swobodnej wypowiedzi się na temat innych aspektów funkcjonowania Uczelni, z której chętnie korzystają. Poza pytaniem otwartym kwestionariusz ankiety zawiera 6 pytań odnoszących się do oceny działalności dydaktycznej prowadzącego oraz zajęć. Studenci oceniają w skali od 0 do 5 - np. czy zajęcia odbywają się zgodnie z ustalonym czasem ich realizacji; czy rozkład materiału i orientacyjny termin zaliczenia przedmiotu podany jest w czasie umożliwiającym spełnienie kryteriów zaliczenia; czy zajęcia prowadzone są w sposób interesujący, motywują do samorozwoju/pracy badawczej, publicystycznej, udziału w konkursach, koncertach; czy pedagog jest komunikatywny oraz czy na zajęciach panowała odpowiednia atmosfera. Ostatnim punktem jest zapytanie o polecenie innym osobom studiów pod kierunkiem wymienionego pedagoga. Pod każdym z pytań istnieje możliwość zamieszczenia dodatkowych uwag.

Podczas wizytacji ZO przedłożono wypełnione arkusze oceny pedagogów realizujących zajęcia w roku ak. 2016/2017. Zgodnie z przyjętą praktyką wypełnione ankiety są analizowane indywidualnie, stąd też na ich podstawie nie opracowuje się zbiorczych zestawień wyników. Ogólny przegląd przekazanych ankiet wykazał, iż studenci pozytywnie ocenili pedagogów, co więcej podkreślili miłą atmosferę na zajęciach, która mobilizuje ich do dalszego rozwoju. Z rozmowy przeprowadzonej z Dziekanem Wydziału Wokalno-Aktorskiego wynika, iż w poprzednich latach w oparciu o wyniki ankiet miały miejsce incydentalne przypadki przeniesienia studenta do innego pedagoga, z dwiema osobami przeprowadzono rozmowę wyjaśniającą, która przyczyniła się do skorygowania stosowanych metod

nauczania przez pedagogów pomimo, iż byli oni bardzo wymagający. Z przyjętych na Wydziale rozwiązań wynika, iż w przypadku otrzymania przez pedagoga negatywnej oceny od ponad 70% studentów Dziekan wzywa nauczyciela akademickiego na rozmowę, podczas której prosi o wyjaśnienie przyczyn zgłoszonych zastrzeżeń przez studentów, natomiast czterokrotne uzyskanie w/w oceny stanowi podstawę do rozwiązania stosunku pracy. W rozmowie z panią Dziekan uzyskano informację, iż taka sytuacja nie miała miejsca w przypadku ocenianego kierunku.

Ponadto w wyniku postulatów zgłoszonych przez interesariuszy wewnętrznych za pośrednictwem Rady Wydziału zmodyfikowano plan studiów I i II stopnia w taki sposób, iż przedmiot Wykłady zmienne został przeniesiony do grupy fakultatywnych. Z kolei przedmiot Taniec współczesny zmieniono na Taniec, a wprowadzone zmiany zostały skonsultowane z Wydziałową Komisją ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz zaopiniowane pozytywnie przez Samorząd Studencki. W działaniach projakościowych z pełnym zaangażowaniem uczestniczą pedagodzy zajmujący się systematyczną analizą programów kształcenia podczas posiedzeń Katedry Wokalistyki, które w razie potrzeby są modyfikowane pod kątem wniosków z przebiegu procesu dydaktycznego. Np. w miejsce przedmiotów Analiza i interpretacja tekstu oraz Dykcja wprowadzono przedmiot Dykcja z analizą i interpretacją tekstu; całkowicie zrezygnowano z przedmiotu Technologia informacyjna. Z kolei w przypadku lektoratu z języka obcego od roku ak. 2012/2013 wydłużono czas jego realizacji do 4 semestrów na studiach I stopnia, który kończy się egzaminem na poziomie B2, a w przypadku studiów II stopnia - do 2 semestrów i zakończenie egzaminem na poziomie B2+. Jako przykładowe działania podjęte w wyniku systematycznego monitorowania oraz przeglądów programowych wskazano aktualizację sylabusów, w szczególności treści kształcenia i literatury. Przyjęte w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia rozwiązania wskazują, iż przegląd i monitorowanie programów kształcenia stanowi istotny element systemu zapewnienia jakości kształcenia i odbywa się na bieżąco, z kolei okresowe przeglądy dokonywane są systematycznie co najmniej raz w roku akademickim.

Monitorowanie realizacji programu kształcenia prowadzone jest kompleksowo przez wszystkich pedagogów realizujących zajęcia na ocenianym kierunku, gdyż są oni zobowiązani do sprawdzenia i oceny efektów kształcenia podczas egzaminów semestralnych i końcowych oraz zaliczeń wyznaczonych w planie studiów. Egzaminy etapowe (semestralne) i końcowe przeprowadzane są przez komisje egzaminacyjne powołane przez Dziekana. Ponadto potwierdzeniem skuteczności osiągania zakładanych efektów kształcenia są sukcesy studentów ocenianego kierunku, którzy w latach 2012-2017 uzyskali ponad 70 nagród na konkursach krajowych i zagranicznych (patrz, kryterium 2.2.). W przypadku procesu dyplomowania również określono szczegółowe zasady (patrz, kryterium nr 2.3.), które są przestrzegane.

W zakresie projektowania, zatwierdzania i doskonalenia programu kształcenia wizytowana Jednostka prowadzi systemową współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Efekty tejże współpracy przenikają na koncepcję kształcenia, osiąganie efektów kształcenia, programy kształcenia oraz realizację procesu dydaktycznego. Wydział od wielu lat współpracuje z takimi instytucjami jak:

filharmonia, opera, instytucje kultury, uczelnie wyższe, szkoły muzyczne i szkoły ogólnokształcące. Z częścią tych instytucji współpraca została sformalizowana - z Operą Nova w Bydgoszczy oraz Filharmonią Pomorską im. Ignacego Jana Paderewskiego w Bydgoszczy. Jako jeden z przykładów potwierdzających realny wpływ interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia wskazano wprowadzenie do programu kształcenia ocenianego kierunku przedmiotu Prawo autorskie, organizacja i prowadzenie koncertów. Współpraca prowadzona z interesariuszami zewnętrznymi ma na celu pozyskanie opinii na temat: programów kształcenia pod kątem zapotrzebowania na efekty kształcenia z zakresu umiejętności lub kompetencji, a także kwalifikacji absolwenta, obsady zajęć, organizacji przedmiotów. Oddziaływanie interesariuszy zewnętrznych na proces kształcenia odbywa się także poprzez powierzenie prowadzenia zajęć osobom, które poza osiągnięciami naukowymi i artystycznymi posiadają także doświadczenie praktyczne zdobyte poza Uczelnią. Pracownicy, będący jednocześnie przedstawicielami otoczenia społeczno- gospodarczego zostali zaangażowani do prowadzenia przedmiotów, takich jak: Śpiew solowy, Zespoły operowe, Elementarne zadania aktorskie, Dykcja z analizą i interpretacją tekstu, Sceny dialogowe, Aktorska interpretacja utworu muzycznego, Praca nad rolą, Rytmika, Ruch sceniczny, Taniec, Opracowanie muzyczne partii operowej.

Ponadto w celu doskonalenia programu kształcenia kierunku *wokalistyka* pod kątem jego dostosowania do potrzeb rynku pracy Wydział Wokalno-Aktorski utrzymuje stałe kontakty z absolwentami oraz wykorzystuje wyniki z monitoringu losów zawodowych absolwentów uczelni artystycznych, który prowadzony jest za pośrednictwem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy przystąpiła do współpracy w zakresie monitoringu karier zawodowych absolwentów uczelni artystycznych na mocy zawartego porozumienia. Aktualnie Władzom Uczelni i Wydziału udostępniono informacje o losach zawodowych absolwentów, które pozwalają dostosować programy i ofertę kształcenia ocenianego kierunku do rzeczywistych potrzeb pracodawców nie tylko na lokalnym i krajowym rynku pracy, ale również międzynarodowym, na którym zidentyfikowano absolwentów ocenianego kierunku.

Na uwagę Zespołu PKA zasługują zadeklarowane, bezpośrednie kontakty z absolwentami Wydziału, w wyniku których potwierdza się zapotrzebowanie na realizowaną w ramach kierunku *wokalistyka* specjalność wokalno-aktorską. Absolwenci kierunku *wokalistyka* znajdują zatrudnienie w teatrach operowych i muzycznych w kraju i za granicą (m. in. The Opéra Bastille w Paryżu, Slovenské Národné Divadlo w Bratysławie, Deutsche Oper Berlin, Komische Oper Berlin, Joburg Theater RPA, Tokyo Metropolitan Opera, Fińska Opera Narodowa, Teatr Wielki Opera Narodowa w Warszawie, Opera Bałtycka w Gdańsku, Opera Nova w Bydgoszczy, Opera Kameralna w Warszawie). Prowadzą też działalność koncertową, występując na estradach polskich i zagranicznych (m.in. Hiszpania, Czechy, Słowacja, Chiny, Francja, Wielka Brytania, Finlandia, Niemcy). Wiele z nich bierze udział w programie Akademia Operowa realizowanym w Teatrze Wielkim - Operze Narodowej w Warszawie.

Ponadto w oparciu o doświadczenia absolwentów wizytowana Uczelnia wspiera studentów podczas wejścia na rynek pracy, co przejawia się w podejmowaniu różnego rodzaju inicjatyw np. organizacja konkursów, festiwali, spektakli, które umożliwiają także spotkania z przedstawicielami rynku pracy.

3.2. Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy, w tym Wydział Wokalno-Aktorski podejmują w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia działania mające na celu sprawdzanie przyjętego sposobu zapewniania publicznego dostępu do informacji poszczególnym grupom interesariuszy. Z uzyskanej podczas wizytacji opinii od Władz Jednostki wynika, iż na ogół zapewnia się studentom i innym beneficjentom procesu kształcenia pełne i aktualne informacje o programie kształcenia i uzyskiwanych efektach kształcenia. W ramach działań systemowych sprawdzane są różnego rodzaju wykorzystywane źródła informacji, którymi są: strona internetowa Uczelni oraz system USOS. Ponadto dostęp do informacji zapewniany jest w wizytowanej Jednostce z wykorzystaniem tradycyjnych metod, takich jak: tablice informacyjne i bezpośrednia obsługa studentów przez pracowników administracji.

Za obsługę studentów i prowadzenie dokumentacji toku studiów odpowiadają pracownicy administracji, co odbywa się przy wykorzystaniu ogólnouczelnianego systemu informatycznego USOS. Studenci po zalogowaniu się na swoje konto mogą uzyskać informacje dotyczące: wyników z egzaminów i zaliczeń, informacji o otrzymanym stypendium. Ponadto system USOS umożliwia komunikację z pedagogami prowadzącymi zajęcia oraz zapewnia dostęp do katalogu osób i przedmiotów, programów kształcenia, punktów ECTS.

W toku wizytacji ZO dokonał przeglądu zawartości strony internetowej w wyniku którego stwierdzono, że wizytowana Jednostka stworzyła odpowiednie zakładki dla kandydatów, studentów i pracowników oraz odrębną podstronę, zawierającą informacje o Uczelni. W odniesieniu do ocenianego kierunku strona internetowa Uczelni pod adresem [http://www.amuz.bydgoszcz.pl/wpcontent/uploads/2015/08/informator_ amuz.pdf](http://www.amuz.bydgoszcz.pl/wpcontent/uploads/2015/08/informator_amuz.pdf) zawiera informator dla kandydatów na studia w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy na rok akademicki 2018/2019, w którym zamieszczono także wykaz kadry Wydziału Wokalno-Aktorskiego. W wyniku weryfikacji ogólnodostępnych zasobów informacyjnych widniejących na stronie Uczelni nie zidentyfikowano programu i efektów kształcenia realizowanych na ocenianym kierunku oraz kart przedmiotów (sylabusów), rozkładu zajęć, jednakże podczas wizytacji wskazano odpowiednie zakładki, w których umieszczono powyższe informacje. Zaistniała sytuacja poświadcza, iż prowadzona przez Uczelnię strona internetowa nie jest w pełni przejrzysta. Podobne spostrzeżenia przekazali studenci uczestniczący w spotkaniu z Zespołem Oceniającym twierdząc, że na ogół poszukiwane informacje są trudnodostępne. Na stronie internetowej Uczelni Zespół Oceniający nie zidentyfikował zakładki poświęconej jakości kształcenia, także w biuletynie informacji publicznej Uczelni nie odnaleziono wewnętrznych aktów prawnych regulujących funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W wyniku oglądu strony Zespół Oceniający PKA stwierdził, iż informacje - w zależności od rodzaju omawianej tematyki – zostały przedstawione w poszczególnych zakładkach; przykładowo na stronie

internetowej Uczelni w zakładce *dla studenta* umieszczone zostały informacje dotyczące: Biura Karier, Programu Erasmus+, Samorządu Studenckiego, Organizacji studenckich, Kół naukowych, Biblioteki, Wydawnictwa, Studia Nagrań i Fonoteki, pomocy materialnej, domu studenta. Opis i zakres udzielanego wsparcia zamieszczono także na stronie internetowej Uczelni w zakładce dla kandydata, pod adresem <http://www.amuz.bydgoszcz.pl/>, która zawiera również informator, zasady rekrutacji, aktualności, wymagane dokumenty, terminy, plany i wyniki egzaminów. W odniesieniu do umiędzynarodowienia strona internetowa Uczelni zawiera informacje o programach mobilnościowych np. Erasmus+ pod adresem <http://www.amuz.bydgoszcz.pl/o-uczelni/programy-miedzynarodowe/>. Informacje o bibliotece oraz udostępnianych zasobach bibliotecznych i informacyjnych zawiera także strona internetowa Uczelni w zakładce *dla studenta*, podstronie *informacje ogólne* pod adresem <http://www.amuz.bydgoszcz.pl/struktura/jednostki-ogolnouchelniane/biblioteka/aktualnosci/>, na której znajdują się dane o Bibliotece, w tym jej struktura, regulamin, katalog on-line Horizon, E-zasoby, biblioteki w Polsce, ciekawe linki, archiwum, historia i zbiory oraz szkolenie biblioteczne.

Zespół Oceniający zwraca uwagę na konieczność podjęcia działań doskonalących w zakresie udostępnianych informacji, bowiem zastrzeżenia dotyczą braku przejrzystości i czytelności strony internetowej Uczelni, czego doświadczyli eksperci PKA w wyniku podjętej próby zidentyfikowania np. kart przedmiotów (sylabusów). Podczas spotkania podsumowującego z Zespołem Oceniającym PKA Władze Uczelni - mając świadomość problemu w tej kwestii - zapewniły, iż zostaną podjęte działania mające na celu opracowanie nowej koncepcji struktury strony internetowej oraz wdrożenie jej przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego.

Prowadzone są systematyczne działania polegające na utrzymaniu nawiązanej więzi z absolwentami ocenianego kierunku poprzez cykliczne spotkania stanowiące płaszczyznę do wymiany informacji i doświadczeń.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Realizowane na ocenianym kierunku studiów programy kształcenia są stale monitorowane i podlegają okresowym przeglądom, w wyniku których są doskonalone w oparciu o potrzeby interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, w tym przedstawicieli rynku pracy. Istotne znaczenie dla poprawy jakości kształcenia odgrywają wyniki z oceny realizacji efektów kształcenia, opinie studentów i pedagogów oraz kontakty z absolwentami, a także współpraca z interesariuszami zewnętrznymi.

Mocną stroną wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest objęcie jego nadzorem procesu dyplomowania, co w znacznej mierze przyczynia się do podnoszenia jakości prac dyplomowych. Pozytywnymi elementami systemu są wdrożone procedury i podejmowane działania pro jakościowe, które umożliwiają budowanie kultury jakości, są w pełni skuteczne i zorientowane na doskonalenie programu kształcenia, ocenę realizacji efektów kształcenia, a w szczególności podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Słabą stroną wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest brak jego skuteczności podczas przeglądu sylabusów, gdyż w toku wizytacji Zespół Oceniający PKA zidentyfikował uchybienia (patrz kryterium, nr 2.1.)

Wizytowana Jednostka zapewnia publiczny dostęp do informacji – zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców. Wydział Wokalno-Aktorski prowadzi systemowe działania polegające na upowszechnianiu informacji, niemniej jednak zachodzi potrzeba usprawnienia systemu i zwrócenia uwagi na jego skuteczność w obszarze udostępnianych danych. Strona internetowa nie jest w pełni przejrzysta, pomimo zastosowania różnych linków, a potencjalny odbiorca może mieć problemy z odnalezieniem interesujących go szczegółowych danych (np. dotyczących poszczególnych sylabusów przedmiotów).

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Należy poprawić skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w obszarze przeglądu sylabusów poszczególnych przedmiotów, gdyż system nie wychwycił uchybień zidentyfikowanych przez Zespół Oceniający PKA (patrz, kryterium nr 2.1)
2. Należy poprawić strukturę strony internetowej, która nie jest przejrzysta – pomimo zastosowania różnych linków, odpowiadających poszczególnym tematom i zagadnieniom, potencjalny czytelnik ma problemy z odnalezieniem interesujących go informacji (np. dotyczących poszczególnych sylabusów).

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

4.1.Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry

4.2.Obsada zajęć dydaktycznych

4.3.Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1. Zajęcia ściśle związane z kształceniem w ramach kierunku *wokalistyka* w zakresie przedmiotu Śpiew solowy prowadzi na studiach I i II stopnia łącznie 18 osób - 5 z tytułem profesora, 4 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 6 ze stopniem naukowym doktora i 3 z tytułem zawodowym magistra. Dodatkowo do obsady dydaktycznej przedmiotów kierunkowych Jednostka zatrudnia: na studiach I stopnia 20 osób, w tym 2 doktorów habilitowanych, 3 doktorów, 14 magistrów, 1 licencjata (do prowadzenia przedmiotu Taniec na studiach I stopnia); na studiach II stopnia 13 osób, w tym 1 doktora habilitowanego, 3 doktorów, 9 magistrów.

Nauczyciele przedmiotów kierunkowych reprezentują dziedziny: sztuk muzycznych (w tym dyscypliny artystyczne: wokalistyka, instrumentalistyka, dyrygentura, kompozycja i teoria muzyki) oraz sztuk teatralnych. Wszyscy nauczyciele są rekrutowani spośród osób, które legitymują się znacznym

dorobkiem artystycznym, naukowym, licznymi odznaczeniami i przyznawanymi nagrodami a także mają bogatą i aktualną praktykę zawodową w dziedzinie sztuk muzycznych i reprezentowanych przez siebie dyscyplinach artystycznych oraz dziedzinie sztuk teatralnych, czego potwierdzeniem jest opisany w Raporcie samooceny dorobek kadry.

Większość dydaktyków aktywnie uczestniczy w życiu artystycznym. Na dorobek artystyczny kadry składają się liczne koncerty, także prapremiery i spektakle operowe – nauczyciele kierunku *wokalistyka* współpracują ściśle na niwie artystycznej z bydgoską Operą Nova, ponadto realizują nagrania płytowe, udzielają się w programach radiowych i telewizyjnych popularyzujących wokalistykę. Dorobek naukowy kadry, to: sesje, konferencje naukowe, także międzynarodowe - poświęcone wokalistyce, operze; aktywny udział w awansach kadry naukowej, artykuły w czasopismach naukowych, monografie i rozdziały w monografiach naukowych. Dorobek dydaktyczny kadry wyraża się m.in. w sukcesach studentów na licznych konkursach, także międzynarodowych (patrz, kryterium 2.2.). Nauczyciele akademicki kierunku *wokalistyka* otrzymali w ostatnich latach Odznakę Zasłużony dla Kultury Polskiej, nominację do nagrody Fryderyka, prowadzą międzynarodowe kursy muzyczne: Mistrzowski Kurs Wokalny w Sumy (Ukraina), Mistrzowski Kurs Wokalny w Talsi (Łotwa), Mistrzowski Kurs Wokalny w Pekinie (Chiny).

Wszyscy zatrudnieni nauczyciele akademicki mają kwalifikacje odpowiednie do prowadzonych zajęć, bogaty dorobek artystyczno-naukowy i zawodowy. Ich wykształcenie i kompetencje gwarantują kształcenie studentów zgodne z wymaganiami co do treści i efektów kształcenia określonymi dla wizytowanego kierunku. Zdaniem ekspertów Zespołu Oceniającego PKA wszystkie hospitowane zajęcia, w ramach przeprowadzonej wizytacji, były prowadzone na wysokim poziomie i potwierdziły wysokie kompetencje merytoryczne kadry. Stwierdzone podczas hospitacji zajęć uchybienia dotyczyły sali - zbyt małej powierzchni i niedostatecznie odizolowanej akustycznie od przestrzeni zewnętrznej korytarza i innych audytoriów, w której prowadzone były zajęcia z Kształcenia słuchu. Ten problem zostanie rozwiązany niezwłocznie po oddaniu do użytkowania nowego budynku. Sala, o której mowa, nie była także wyposażona w sprzęt, na którym można by odtwarzać muzyczne przykłady, co jest integralną częścią dydaktyki w zakresie przedmiotów słuchowych. Po przeprowadzeniu rozmowy z nauczycielem prowadzącym niniejsze zajęcia, ekspert Zespołu Oceniającego ustalił, że ta sama grupa ma zajęcia w innym dniu tygodnia w sali, która rekompensuje wyżej wskazane braki. W związku z tym opisany problem dotyczący infrastruktury nie przekłada się zatem w tym wypadku na możliwość osiągnięcia pełni zakładanych dla tego przedmiotu efektów kształcenia. Analiza dokumentów wykazała, że przedmiot główny Śpiew solowy prowadzony jest także przez niesamodzielnych nauczycieli akademickich. Nie odnaleziono informacji, która wskazywałaby, że przypisano im opiekunów naukowych lub dydaktycznych. Co do zasady, nie przekłada się powyższy fakt na kompetencje merytoryczne prowadzących, ale dla zachowania hierarchii i zasad struktury akademickiej, należałoby uporządkować ten stan rzeczy.

Minimum kadrowe. Uczelnia zadeklarowała do minimum kadrowego w przedstawionym na dzień 17 kwietnia 2018 zestawieniu (co zweryfikowano z oświadczeniami o zaliczeniu do minimum kadrowego wszystkich wymienionych w spisie osób) na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim łącznie 12 osób, dla których jest to pierwsze miejsce pracy, w tym: 4 profesorów tytularnych, 4 osoby ze stopniem doktora habilitowanego, 4 osoby ze stopniem doktora. Zgłoszone osoby reprezentują dziedzinę sztuk muzycznych, dyscyplinę wokalistyka.

Zgodnie z par. 12 ust. 2 punkt 4 Rozporządzenia MNiSzW z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia w obszarze kształcenia w zakresie sztuki stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej trzech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Z zadeklarowanego przez kierunek *wokalistyka* minimum kadrowego Zespół Oceniający PKA może zaliczyć:

- w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich 4 nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora oraz 4 osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, dla których kierunek wokalistyka stanowi podstawowe miejsce pracy

- w grupie nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora 4 nauczycieli akademickich, dla których oceniany kierunek stanowi podstawowe miejsce pracy;

Podsumowując, do minimum kadrowego dla studiów I stopnia Zespół Oceniający PKA zaliczył: **8 osób w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich, 4 osoby w grupie nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora.** Warunek dotyczący minimum kadrowego, zgodnie z par. 12 ust. 2 punkt 4 Rozporządzenia MNiSzW z dnia 26 września 2016 r., jest więc spełniony.

Uczelnia zadeklarowała do minimum kadrowego w przedstawionym na dzień 17 kwietnia 2018 zestawieniu (co zweryfikowano z oświadczeniami o zaliczeniu do minimum kadrowego wszystkich wymienionych w spisie osób) na poziomie studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim łącznie 8 osób, dla których jest to pierwsze miejsce pracy, w tym: 1 profesora tytularnego, 4 osoby ze stopniem doktora habilitowanego, 3 osoby ze stopniem doktora. Zgłoszone osoby reprezentują dziedzinę sztuk muzycznych, dyscyplinę wokalistyka poza jedną osobą, która reprezentuje dyscyplinę artystyczną instrumentalistyka. Kierownictwo Jednostki podczas wizytacji przekazało dokument stwierdzający stan faktyczny na dzień 17.04.2018 r. Podczas weryfikacji z oświadczeniami pracowników o zaliczeniu do minimum kadrowego studiów na poziomie II stopnia Zespół Oceniający PKA stwierdził, iż jedna osoba nie została wykazana na liście, mimo złożonej deklaracji. Władze Wydziału w odpowiedzi poinformowały o wycofaniu tego nauczyciela z minimum kadrowego w związku z faktem, iż nie prowadzi on w semestrze letnim zajęć. Mimo to, wizytujący eksperci w dyskusji z Władzami Uczelni i Wydziału uznali, iż warunek wyartykułowany deklaracją o zaliczeniu do minimum skutkuje na okres pełnego roku akademickiego, nie ma więc powodu do wycofania tego nauczyciela akademickiego z obsady minimum kadrowego na rok akademicki 2017/2018.

Zgodnie z par. 12 ust. 2 punkt 4 Rozporządzenia MNiSzW z dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów, minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia w obszarze kształcenia w zakresie sztuki stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej czterech nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Z zadeklarowanego przez kierunek *wokalistyka* minimum kadrowego Zespół Oceniający PKA może zaliczyć:

- w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich 1 nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora oraz 4 osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, dla których kierunek wokalistyka stanowi podstawowe miejsce pracy

- w grupie nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora 4 nauczycieli akademickich, dla których oceniany kierunek stanowi podstawowe miejsce pracy.

Podsumowując, do minimum kadrowego dla studiów II stopnia Zespół Oceniający PKA zaliczył: 5 osób w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich, 4 osoby w grupie nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora. Warunek dotyczący minimum kadrowego, zgodnie z par. 12 ust. 2 punkt 4 Rozporządzenia MNiSzW z dnia 26 września 2016 r., jest więc spełniony.

Zespół Oceniający PKA stwierdził ponadto zgodność osób zaliczonych do minimum kadrowego dla studiów I i II stopnia z obszarem sztuki, do którego przyporządkowano kierunkowe efekty kształcenia.

Warunek par. 14 w ww. Rozporządzeniu MNiSzW (z dnia 26.09.2016), dotyczący proporcji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich, zaliczanych do minimum kadrowego, a liczbą studentów jest również spełniony – przy wymaganej proporcji nie mniejszej niż 1:25 (dla kierunków studiów w obszarze sztuki). Wynosi ona na ocenianym kierunku dla studiów I stopnia 1:5.8, biorąc pod uwagę 12 nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego i 69 studentów; natomiast dla studiów II stopnia - 1:2.4, biorąc pod uwagę 9 nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego i 19 studentów.

4.2. Analiza dokumentacji oraz hospitacje zajęć, dokonanych przez ekspertów wykazały prawidłową i przemyślaną obsadę zajęć dydaktycznych, zgodną z wykształceniem, przygotowaniem oraz dorobkiem artystyczno-naukowym nauczycieli akademickich. Władze Wydziału Wokalno-Aktorskiego biorą również pod uwagę kompetencje zdobyte poza systemem szkolnictwa wyższego – kursy doskonalące, certyfikaty (np. w przypadku przedmiotu Ruch sceniczny, czy przedmiotów aktorskich prowadzonych przez osobę z bogatym dorobkiem w dziedzinie sztuk teatralnych i tytułem magistra inżyniera, będącą w dniu składania raportu tuż przed obroną magisterium z reżyserii).

4.3. Należy podkreślić dynamiczny rozwój kadry kierunku *wokalistyka*. Władze Wydziału Wokalno-Aktorskiego we współpracy z Władzami Uczelni prowadzą właściwą politykę kadrową, co potwierdzają awanse uzyskane przez nauczycieli akademickich ocenianego kierunku w latach 2012 – 2017. Tytuły naukowe uzyskało 3 nauczycieli akademickich, stopień doktora habilitowanego otrzymało 4 dydaktyków, 7 osób uzyskało stopień doktora. W toku są 3 postępowania – o nadanie tytułu profesora, o

nadanie stopnia doktora habilitowanego oraz jeden przewód doktorski. Planowane są kolejne awanse naukowe kadry.

Wydział Wokalno-Aktorski prowadzi w ramach podnoszenia kwalifikacji kadry ocenę. Oceniany jest zarówno dorobek artystyczny, naukowy jak i dydaktyka, zaangażowanie w sprawy organizacyjne uczelni oraz działalność popularyzująca dyscyplinę wokalistyka. Studenci mają również możliwość oceny nauczycieli akademickich poprzez ankiety realizowane pod koniec każdego semestru. Wyniki oceny studenckiej mają wpływ na ocenę okresową pracownika, za każdą pozytywną ocenę nauczyciel otrzymuje punkty do oceny okresowej (patrz również, kryterium nr 3.1.). Ostatni protokół oceny datowany jest na 16 stycznia 2018 roku. Przyznano 13 ocen wyróżniających i ani jednej negatywnej na ogólną liczbę 32 ocenionych nauczycieli. Wyniki oceny służą doskonaleniu metod kształcenia poprzez motywowanie kadry do systematycznego aktualizowania treści programowych i technik ich przekazywania. Funkcję motywacyjną pełnią również nagrody i odznaczenia przyznawane rokrocznie przez Rektora wyróżniającym się pedagogom.

Wspieranie kadry odbywa się w różnych formach, m.in. poprzez finansowanie: kosztów przeprowadzanych awansów naukowych, konferencji naukowych, wspieranie działalności artystycznej i popularyzatorskiej (współfinansowanie inicjatyw kulturalnych, w których bierze udział kadra i studenci).

Do mankamentów można zaliczyć, wyartykułowanych na spotkaniu Zespołu Oceniającego PKA z nauczycielami akademickimi, brak przejrzystości informacji w zakresie możliwości ubiegania się o środki na sfinansowanie projektów naukowych lub artystycznych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wymagania formalne dotyczące minimum kadrowego prowadzonych na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej w Bydgoszczy studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *wokalistyka* są spełnione. Mocną stroną kadry są jej kwalifikacje, dorobek artystyczno-naukowy w tym doświadczenie zawodowe, które jest w pełni zgodne z zakresem prowadzonych zajęć, co tworzy warunki do właściwej realizacji zakładanych efektów kształcenia. Mocną stroną kadry świadczącą o najwyższych kompetencjach dydaktycznych potwierdzają krajowe i międzynarodowe sukcesy studentów. Obsada zajęć jest prawidłowa. Zatrudnieni nauczyciele akademicy aktywnie uczestniczą w życiu muzycznym i wydarzeniach artystycznych, zarówno w Polsce, jak i za granicą, a ich doświadczenia są skutecznie wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Strategia, prowadzona przez Władze Uczelni i Wydziału Wokalnego, który prowadzi oceniany kierunek studiów zapewnia stabilny rozwój kadry i w znakomitej większości efektywne formy wsparcia nauczycieli akademickich.

Do słabych stron należy zaliczyć brak przejrzystości informacji w zakresie możliwości finansowania projektów naukowych i artystycznych.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Zaleca się bardziej transparentną informację w zakresie możliwości pozyskania przez nauczycieli akademickich wsparcia finansowego dla projektów naukowych i artystycznych.
2. Zaleca się ustanowienie opiekunów, będących samodzielnymi nauczycielami akademickimi dla wszystkich niesamodzielnych nauczycieli akademickich prowadzących przedmiot główny Śpiew solowy, poparte stosowną decyzją Rady Wydziału Wokalno-Aktorskiego.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Wydział Wokalno-Aktorski Akademii Muzycznej w Bydgoszczy z uwagi na swą specyfikę współpracuje ściśle z bydgoską Operą Nova, na scenie której profesjonalne spektakle repertuarowe zasilane są regularnie przez studentów- śpiewaków. Zakwalifikowanie studenta po okresie prób do wzięcia udziału w premierze stanowi potwierdzenie umiejętności zawodowych, które kwalifikują studenta do współpracy na deskach teatru operowego z zawodowymi śpiewakami. Tym samym Opera Nova staje się potencjalnym miejscem pracy dla przyszłych absolwentów ocenianego kierunku studiów. Wydział Wokalno-Aktorski ściśle współpracuje z tą instytucją przy organizacji festiwalu Międzynarodowe Operowe Forum Młodych, który w 2018 roku odbył się już po raz 11, a od 2015 ma rangę międzynarodową. Wydarzenia festiwalowe mają zwyczajowo miejsce głównie w budynku Opery Nova, a składają się na nie pokazy spektakli operowych, także z udziałem studentów kierunku *wokalistyka* bydgoskiej Akademii Muzycznej oraz sesje naukowe z udziałem pedagogów kierunku i zaproszonych gości. Wykłady wygłaszają znakomici specjaliści z kręgu muzyki operowej (śpiewacy, dyrygenci, aktorzy, choreografowie, scenografowie). Podczas festiwalu studenci mają możliwość wzajemnej obserwacji poczynąń wokально-aktorskich, podobnie kadra naukowo-dydaktyczna poprzez festiwal ma stworzoną płaszczyznę do wymiany doświadczeń, spostrzeżeń i wyników badań z różnymi ośrodkami akademickimi.

Cenną inicjatywą, organizowaną wspólnie z Operą Nova, są także otwarte zajęcia dla studentów i pedagogów Akademii Muzycznej w Bydgoszczy oraz pracowników Opery Nova, w ramach których prowadzone są seminaria naukowe połączone z panelami dyskusyjnymi dotyczące zagadnień związanych z *wokalistyką*.

Opera Nova nie jest jedyną instytucją kultury, z którą kierunek *wokalistyka* współpracuje. Wymienić tutaj należy także: Filharmonię Pomorską w Bydgoszczy, gdzie regularnie odbywają się Koncerty karnawałowe i Koncerty dyplomantów; ponadto Filharmonię w Słupsku, Dwór Artusa w Toruniu, Aulę VSB-TUO w czeskiej Ostrawie, Zduńskowolskie Centrum Integracji „Ratusz” oraz Czaplinecki Ośrodek Kultury, gdzie wystawiano w ostatnich latach - przygotowane przez ocenianą Jednostkę - spektakle operowe, operetkowe. Opera Nova oraz Filharmonia Pomorska to dwie spośród wymienionych powyżej instytucji, które podpisały z Władzami Wydziału Wokalno-Aktorskiego listy intencyjne, w których wyrażono wolę „współdziałania środowiska akademickiego i artystycznego, kreowania wspólnych

przedsięwzięć popularyzujących muzykę i sztukę oraz inicjowania różnych form aktywności sprzyjających rozwojowi”.

Z rozmów przeprowadzonych podczas wizytacji przez Zespół Oceniający nie wynika, by inne instytucje (poza wymienionymi) podpisały listy intencyjne.

Interesariusze zewnętrznymi nie uczestniczą formalnie w procesie oceny i modyfikacji programu studiów, jednak tak jak to się dzieje w przypadku kwalifikacji do spektakli operowych w Operze Nova na podstawie procesu pracy ze studentem, mają bezpośredni wgląd w to jakie kompetencje student otrzymuje na etapie kształcenia na kierunku *wokalistyka*. Bliska relacja Opery Nova z Władzami i nauczycielami akademickimi Wydziału Wokalno–Aktorskiego gwarantuje bezpośredni (mimo, że nieformalny) przepływ informacji, tym samym tworząc podstawę do wyciągania wniosków i wprowadzania zmian w programie kształcenia. Wobec powyższego formalizowanie w zakresie oceny i modyfikacji programu studiów byłoby w tej sytuacji raczej sztucznym, biurokratycznym tworem, niewnoszącym dodatkowych wniosków i opinii.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Współpraca Wydziału Wokalno–Aktorskiego z krajowymi, a także lokalnymi instytucjami kultury jest uzasadniona ze względu na specyfikę ocenianego kierunku – wspólna organizacja przedstawień operowych, operetkowych i koncertów okolicznościowych daje możliwość studentom pełnej realizacji programu kształcenia poprzez ich bezpośredni udział w różnorodnych projektach artystycznych, w ramach których nabywają doświadczenia artystyczne w zakresie sztuki wokalnej, potwierdzając jednocześnie skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia. Mocną stroną współpracy są przede wszystkim ścisłe i bezpośrednie relacje z lokalnymi interesariuszami zewnętrznymi (przede wszystkim z Operą Nova). Prowadzony na Wydziale Wokalno–Aktorskim kierunek *wokalistyka* kształci śpiewaków, którzy jako absolwenci w dużej mierze zasilają profesjonalną scenę bydgoskiej opery. Należy podkreślić bardzo silną, kulturotwórczą rolę Wydziału Wokalno – Aktorskiego dla lokalnego i krajowego środowiska muzycznego.

Dobre praktyki

1. Godna podkreślenia jest ścisła i bezpośrednia współpraca z Operą Nova, jakiej dedykowany jest oceniany kierunek studiów. Dobrą praktykę stanowią wspólna organizacja z tą instytucją Międzynarodowego Operowego Forum Młodych, w ramach którego prezentowane są różnorodne projekty artystyczne i konferencje, w tym wykłady. To swoisty tygiel pokoleniowej wymiany doświadczeń i spojrzeń na najbardziej wyrafinowane zjawiska z kręgu tematów powiązanych bezpośrednio i pośrednio z operą.

Zalecenia

1. Zaleca się podpisanie listów intencyjnych lub umów o współpracy z pozostałymi wyżej wymienionymi instytucjami (poza Operą Nova i Filharmonią Pomorską) w celu zapewnienia stałej i regularnej współpracy przy organizacji projektów artystycznych.

Kryterium 6. Umieździarnarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Umieździarnarodowienie procesu kształcenia na Wydziale Wokalno-Aktorskim Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego realizowane jest w różnych formach. Uczelnia oferuje studentom możliwość kształcenia w następujących pięciu językach obcych: angielskim, niemieckim, francuskim, włoskim i rosyjskim. W trakcie studiów mogą uczyć się wyżej wymienionych języków w ramach przedmiotu obowiązkowego oraz poprzez dobieranie ich w ramach przedmiotów fakultatywnych. Na koniec kursu należy zdać egzamin na poziomie B2 wg ESOKJ. Potwierdzeniem wysokiego poziomu jakości kształcenia w zakresie języków obcych są pozytywne opinie studentów (za wyjątkiem uwag dotyczących języka włoskiego; patrz, kryterium 2.1.) Program kursów językowych uwzględnia również wiedzę i umiejętności z zakresu terminologii muzycznej. Zajęcia odbywają się w nielicznych grupach, co zapewnia optymalny poziom efektywności kształcenia. Program studiów dla studentów Wydziału Wokalno-Aktorskiego nie przewiduje jakichkolwiek zajęć obowiązkowych, kierunkowych czy czy specjalistycznych, prowadzonych w języku obcym.

Istotnym przejawem umieździarnarodowienia procesu kształcenia jest stosunkowo duże zainteresowanie ze strony studentów zagranicznych, biorąc pod uwagę globalną liczbę 88 studentów w ocenianej Jednostce w bieżącym roku akademickim. Aktualnie na Wydziale Wokalno-Aktorskim kształcą się 5 studentów zagranicznych, w tym: 1 z Litwy (w ramach programu Erasmus+), 2 z Ukrainy (na podstawie posiadanej Karty Polaka), 2 z Białorusi (w tym 1 osoba studiuje na zasadach odpłatnych, a druga - na podstawie posiadanej Karty Polaka). W minionym okresie liczba studentów zagranicznych była nawet większa lub utrzymywała się na podobnym poziomie i wynosiła kolejno: 9 (w roku akademickim 2013/14), 6 (w roku akademickim 2014/15), 8 (w roku akademickim 2015/16), 5 (w roku akademickim 2016/17). Były to osoby z wyżej wymienionych krajów, a ponadto studenci chińscy – kształcący się na zasadach odpłatnych. Kompetencje wykładowców przedmiotów kierunkowych umożliwiają porozumiewanie się ze studentami zagranicznymi, uczęszczającymi na zajęcia, w następujących językach: angielskim, niemieckim i rosyjskim. Należy podkreślić, iż zainteresowanie studentów polskich wyjazdami jest znacznie mniejsze, pomimo starań Władz Wydziału w zakresie reklamy oferty kształcenia za granicą w ramach kierunku *wokalistyka*. Spotkanie z ekspertem Zespołu Oceniającego PKA potwierdziło, iż studenci znają ofertę wymiany zagranicznej i zasady rekrutacji. Bierną postawę studentów ocenianej Jednostki można wytłumaczyć m.in. tym, iż specyfika kształcenia wokalistów wymaga stałej opieki macierzystego pedagoga.

Jednostka współpracuje w zakresie działalności dydaktycznej i naukowej z zagranicznymi uczelniami muzycznymi. Wzajemna wymiana doświadczeń w zakresie sztuki wokalne realizowana jest przede wszystkim w ramach Międzynarodowego Operowego Forum Młodych, którego pierwsza edycja odbyła się w 2008 roku. Niniejsze przedsięwzięcie posiada obecnie zasięg międzynarodowy, a Władze Wydziału Wokalno-Aktorskiego zapraszają artystów-spiewaków z ośrodków zagranicznych, którzy prowadzą kursy mistrzowskie dla studentów oraz lekcje pokazowe, uczestniczą także w sposób czynny w sesjach naukowych pt. „Teatr operowy – tradycja, teraźniejszość, przyszłość”. Gośćmi sesji byli m.in. artyści z: Ukrainy, Niemiec, Austrii, Słowacji, Czech. W ramach Międzynarodowego Operowego Forum Młodych organizowany jest Mistrzowski Kurs Wokalny, zakończony Międzynarodowym Wieczorem Operowym, w którym występują studenci polscy i zagraniczni (m.in. z Niemiec, USA, Korei Płd., Francji, Czech, Słowacji). Warto również odnotować występy zagranicznych zespołów, reprezentujących uczelnie partnerskie, które w ramach Międzynarodowego Operowego Forum Młodych przedstawiły m.in.: *La serva padrona* G.B. Pergolesiego (Państwowa Akademia Muzyczna im. M. Łysenko, Ukraina, 2014),

Fajerwerk P. Burkharda (Ostrawski Uniwersytet, Czechy, 2015), *Livietta e Tracollo* G. B. Pergolesiego (Konserwatorium Muzyczne w Salerno, Włochy, 2016), *Przygody Liska Chytruska* L. Janáčka (Wyższa Szkoła Sztuk Scenicznych w Bratysławie, Słowacja, 2017). Opisane wyżej projekty, realizowane w ramach Międzynarodowego Operowego Forum Młodych, sprzyjają wzajemnej wymianie doświadczeń artystycznych i naukowych zarówno wśród studentów jak i kadry akademickiej.

Warto również odnotować wyjazd studentów ocenianej Jednostki do Czech w 2015 r., w ramach którego przedstawili *Apollo i Hiacynt* W. A. Mozarta w Ostrawskim Uniwersytecie. Pianista-akompaniator -nauczyciel akademicki zatrudniony w ocenianej Jednostce – poprowadził kilkudniowy kurs mistrzowski w Litewskiej Akademii Muzycznej, który odbył się w czerwcu 2017 roku.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Biorąc pod uwagę opisaną powyżej analizę stanu faktycznego należy stwierdzić, iż umiędzynarodowienie procesu kształcenia polega przede wszystkim na zapraszaniu pedagogów śpiewu z uczelni zagranicznych, co niewątpliwie służy doskonaleniu programu kształcenia poprzez wzajemną wymianę doświadczeń w zakresie sztuki wokalne - kursy mistrzowskie prowadzone przez zaproszonych gości oraz ich czynny udział w sesjach naukowych. Wymienione wyżej przedstawienia, realizowane przez studentów zagranicznych uczelni, a odbywające się w ramach Międzynarodowego Operowego Forum Młodych, stanowią dodatkową interesującą i efektywną formę uzupełnienia procesu dydaktycznego dla studentów polskich uwzględniającego wzorce międzynarodowe. Warto również podkreślić stosunkowo duże zainteresowanie studentów zagranicznych kształceniem na kierunku *wokalistyka* w bydgoskiej Akademii Muzycznej.

Należy jednak stwierdzić, iż umiędzynarodowienie procesu kształcenia ogranicza się przede wszystkim do wymiany jednostronnej – występów pedagogów i studentów przyjeżdżających, brak natomiast

udokumentowanych działań, podejmowanych przez Władze Wydziału, zmierzających do zintensyfikowania wyjazdów nauczycieli akademickich i studentów do partnerskich ośrodków zagranicznych. Studenci nie są zainteresowani wyjazdami, bowiem liczą przede wszystkim na stałą opiekę artystyczną macierzystego pedagoga przedmiotu głównego. Wizytowana Jednostka nie oferuje jakichkolwiek zajęć obowiązkowych, ściśle związanych z kierunkiem studiów, prowadzonych w języku obcym.

Poziom kształcenia w zakresie prowadzonych przez Uczelnię lektoratów z języka obcego jest wysoki, co potwierdzają opinie studentów, natomiast zastrzeżenia w tym zakresie dotyczą języka włoskiego (patrz, kryterium nr 2.1.).

Dobre praktyki

1. Organizowanie przez Władze Wydziału Międzynarodowego Operowego Forum Młodych, które stanowi atrakcyjną i efektywną formę uzupełnienia procesu dydaktycznego dla studentów polskich uwzględniającą wzorce międzynarodowe.

Zalecenia

1. Należy podjąć efektywne działania organizacyjne zmierzające do zintensyfikowania wyjazdów nauczycieli akademickich bydgoskiej Akademii Muzycznej do partnerskich uczelni zagranicznych.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa

7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne

7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1. Wydział Wokalno–Aktorski korzysta wspólnie z innymi wydziałami z trzech spośród czterech budynków dydaktycznych jakimi Akademia Muzyczna w Bydgoszczy dysponuje na dzień dzisiejszy – tzn. przy ulicy Staszica (30 sal dydaktycznych), Słowackiego (36 sal dydaktycznych) i Gdańskiej (15 sal dydaktycznych). Sale ćwiczeniowe i wykładowe posiadają wysokiej klasy instrumenty muzyczne. Niektóre z sal wyposażone są w specjalistyczną aparaturę audio lub audiowizualną, wykorzystywaną w dydaktyce. Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych są dostosowane do potrzeb kierunku. Założenia funkcjonalne siedziby Akademii Muzycznej im. Feliksa Nowowiejskiego dzielą przestrzeń dydaktyczną na strefy wydziałowe, tak aby wszystkie zajęcia w ramach jednej specjalności skupione były w tym samym miejscu. Na potrzeby Wydziału Wokalno-Aktorskiego wydzielona została również przestrzeń dydaktyczna. Dla dydaktyki na kierunku *wokalistyka* przeznaczono odpowiednio sale dla następujących przedmiotów: Śpiew solowy (10 sal), Aktorstwo (3 sale), Zespoły operowe (Sala Koncertowa). Wykłady z przedmiotów takich jak: Zespoły operowe, Elementarne zadania aktorskie, Sceny dialogowe, Praca nad rolą, Rytmika, Ruch sceniczny, Taniec odbywają się w budynku przy ul. Gdańskiej - w przystosowanych do tego typu zajęć salach wyposażonych w elementy stałe:

specjalistyczne oświetlenie, drążki, lustra, okotowanie, podłogi baletowe. Spektakle operowe, przygotowywane na zajęciach Zespołu operowe, odbywają się w Sali Koncertowej, w której mieści się 192 widzów; scena wyposażona jest w ruchomą platformę orkiestronu. Do Sali Koncertowej przylega studio nagrań, dzięki któremu możliwa jest realizacja nagrań live i streaming internetowy a wyposażenie techniczne stwarza możliwość realizacji scenografii multimedialnej, dzięki pętli indukcyjnej jest ona przystosowana dla widzów słabo słyszących.

Ponadto zajęcia Zespołu operowe odbywają się w budynku Opera Nova w Bydgoszczy, z którą Jednostka ściśle współpracuje w zakresie tego przedmiotu. Obie lokalizacje pozwalają na wystawienie profesjonalnych przedstawień muzycznych. Zastrzeżenia budzi brak przystosowania dla potrzeb osób niepełnosprawnych (m.in. brak windy w większości budynków), co jest związane z zajmowaniem przez Uczelnię zabytkowych budynków, których adaptacja byłaby wyjątkowo kosztowna lub niemożliwa ze względu na ograniczenia narzucone przez konserwatora zabytków; pomimo tego Uczelnia zapewnia osobom niepełnosprawnym wsparcie w poruszaniu się po budynkach dydaktycznych. Infrastruktura dydaktyczna, konieczna do realizacji programu kształcenia umożliwia osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, lecz wymaga unowocześnienia, co z pewnością zagwarantuje planowana inwestycja, która będzie nową siedzibą Uczelni.

7.2. Biblioteka Akademii Muzycznej w Bydgoszczy, z której korzystają studenci ocenianego kierunku jest ogólnouczelnianą jednostką o zadaniach naukowych, dydaktycznych oraz usługowych i stanowi podstawę systemu bibliotecznego - informacyjnego Uczelni. Służy edukacji, wspiera działania dydaktyczne i badania naukowe w Akademii oraz umożliwia dostęp do szeroko pojętej informacji z dziedziny humanistyki, z głównym naciskiem na dyscypliny artystyczne związane z kierunkami kształcenia w Akademii. Zbiory obejmują muzykalia uwzględniające wszystkie epoki i gatunki muzyczne, piśmiennictwo muzykologiczne oraz materiały specjalistyczne wspierające prowadzone na studiach w tej uczelni kierunki. Regularnie są one uzupełniane o specjalistyczną literaturę muzykologiczną oraz druki muzyczne polskich i zagranicznych wydawców. Biblioteka Główna Akademii Muzycznej w Bydgoszczy należy do Konsorcjum Bibliotek Naukowych Regionu Kujawsko - Pomorskiego. W Bibliotece dostępne są następujące bazy (kupione i tworzone lokalnie): katalog Horizon: nuty, książki, czasopisma, dokumenty graficzne, prace dyplomowe; czasopisma elektroniczne: Cambridge Journal Online, Journal of the American Musicological Society, JSTOR (kolekcja Music), Wychowanie Muzyczne oraz Oxford Music Online (The Oxford Dictionary of Music, Grove Music Online, The Oxford Companion to Music), Oxford History of Western Music, Cambridge Companions Online Music Collection, EBSCO (w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki), baza 26 ebooków Cambridge University Press.

Biblioteka szczyci się woluminami unikatowymi w skali kraju. Studenci mają dostęp do Internetowej bazy danych, dzięki której mogą także zamawiać wybrane pozycje i odbierać w następnym dniu. Biblioteka Akademii Muzycznej przygotowuje także wystawy własne oraz towarzyszące konferencjom naukowym i wydarzeniom artystycznym organizowanym w Uczelni i regionie, współpracuje z

Wydawnictwem AMFN, prowadzi sprzedaż wydawnictw uczelnianych. Pracownicy Biblioteki współtworzą bazy o zasięgu ogólnopolskim (Katalog Zbiorów Polskich Bibliotek Naukowych NUKAT, Kujawsko – Pomorska Biblioteka Cyfrowa) i międzynarodowym (Répertoire International de Littérature Musicale RILM).

Integralną część Biblioteki stanowi czytelnia, w której można korzystać z księgozbioru podręcznego, książek i czasopism, książek sprowadzanych z innych bibliotek korzystając z katalogu kartkowego lub z systemu komputerowego. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci kierunku wokalistyka wyartikulowali zastrzeżenie dotyczące godzin funkcjonowania wypożyczalni, który jest niespójny z ich możliwościami korzystania z zasobów bibliotecznych po zajęciach dydaktycznych. Wypożyczalnia jest otwarta wyłącznie w godzinach 9:00 – 14:30. Studenci zaproponowali przedłużenie godzin pracy do 17:00 - przynajmniej przez dwa dni w tygodniu. Z uwagi na konieczność wielokrotnego przemieszczania się w ciągu dnia między budynkami, zastrzeżenie jest zasadne.

Biorąc pod uwagę powyższe dane należy stwierdzić, iż Uczelnia, w tym oceniana Jednostka, zapewnia studentom możliwość korzystania z aktualnych zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym dostęp do materiałów dydaktycznych określonych programem studiów, choć powinna wypracować bardziej dogodny dla studentów system dostępności.

7.3. Oceniany kierunek dysponuje infrastrukturą umożliwiającą realizację zakładanych efektów kształcenia, jednak dla komfortu pracy dydaktycznej i działań artystycznych planowany nowy obiekt da pełną możliwość rozwiązania wszelkich problemów logistycznych, a także związanych z jakością pomieszczeń w aktualnie użytkowanych przez Uczelnię budynkach. Ich przystosowanie do wszystkich obowiązujących obecnie standardów z przyczyn obiektywnych nie jest możliwe; pomimo tego studenci mają możliwość zgłaszania: propozycji zmian w infrastrukturze, zakupów nowych pozycji do zasobów bibliotecznych - poprzez ankiety czy bezpośrednie zgłoszenia do przedstawicieli Samorządu Studenckiego oraz Władz Wydziału lub Uczelni. Uczelnia regularnie inwestuje w nowe instrumenty oraz renowacje używanych, które są wykorzystywane do prowadzenia zajęć i samodzielnej pracy studentów.

Pedagodzy nie mają zastrzeżeń co do warunków w jakich prowadzona jest dydaktyka. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym wyartikulowali oni prośbę o częstsze przeglądy fortepianów, ponieważ w ich opinii nie zawsze w trybie pilnym usuwane są zgłaszane przez nich usterki. Zwracali ponadto uwagę na konieczność zakupów typowych dla przedmiotów aktorskich pomocy dydaktycznych (zastawki, kuby).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wydział Wokalno–Aktorski korzysta z ogólnouczelnianej bazy dydaktycznej, która umożliwia prowadzenie skutecznej i efektywnej dydaktyki, jednak wymaga modernizacji i poprawy logistyki. Na etapie oczekiwania na nową siedzibę Uczelni, zrobiono wszystko, by stworzyć jak najlepsze warunki do działań studentom i nauczycielom – m.in. poprzez podział przestrzeni dydaktycznej na strefy

wydziałowe, czego przejawem są sale specjalistyczne dla kierunku wokalistyka mieszczące się w budynku przy ul. Gdańskiej. Należy w tym miejscu podkreślić, iż polityka Władz Wydziału polegająca na zacieśnianiu relacji z Operą Nova i wcielaniu tej instytucji w proces dydaktyczny (Zespoły Operowe) jest świetnym rozwiązaniem tak pod względem zapewnienia studentom warunków tożsamyh z warunkami w jakich uprawia się zawód śpiewaka operowego, jak i budowania szeroko rozumianej współpracy artystycznej. Oceniana Jednostka zapewnia studentom możliwość korzystania z aktualnych zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym dostęp do materiałów dydaktycznych określonych programem studiów, choć powinna wypracować bardziej dogodny dla studentów system dostępności poprzez zmianę godzin pracy wypożyczalni.

Dobre praktyki

Zalecenia

1. Zaleca się wypracowanie ze studentami systemu godzinowej dostępności wypożyczalni Biblioteki, umożliwiającego bardziej efektywne korzystanie z niej w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych.
2. Zaleca się zapewnienie do realizacji dydaktyki w przedmiotach aktorskich odpowiednich pomocy naukowych (zastawki, kuby)
3. Zaleca się realizowanie w trybie pilnym dodatkowych przeglądów fortepianów w przypadku zgłoszeń przez nauczycieli akademickich nagłych usterek.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia

- 8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia
- 8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA wyrazili opinię, iż Uczelnia zapewnia im kompleksowe wsparcie w procesie kształcenia. W swoich wypowiedziach wielokrotnie podkreślali zaangażowanie nauczycieli, ich życzliwe podejście oraz chęć pomocy na każdym etapie kształcenia. W związku z charakterem studiów, w tym indywidulowanym trybem pracy w ramach przedmiotu głównego w relacji mistrz – uczeń - studenci mogą liczyć na wsparcie i pierwszy kontakt we wszystkich sprawach związanych z kształceniem; ponadto studenci wielokrotnie podkreślali indywidualne podejście do każdego z nich. Kadra jest dla nich dostępna w ustalonych godzinach konsultacji, a także poza wyznaczonymi godzinami konsultacji – poprzez kontakt telefoniczny lub pocztę elektroniczną.

W Uczelni nie został powołany pełnomocnik ds. osób niepełnosprawnych ze względu na bardzo mały odsetek studentów z niepełnosprawnościami, lecz każdy student wymagający specjalnego wsparcia może je otrzymać zgłaszając taką potrzebę do Władz Wydziału lub Uczelni.

Biuro Karier pomaga studentom i absolwentom Uczelni, w tym wizytowanej Jednostki, rozpocząć swoją karierę na rynku pracy przede wszystkim poprzez kontakt z pracodawcami oraz bieżącą prezentację ofert pracy. Na stronie Biura Karier znajduje się również baza informująca o polskich i międzynarodowych konkursach, przesłuchaniach, kursach i festiwalach, w których można wziąć udział. W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci podkreślili szczególnie dobrą współpracę z Operą Nova w Bydgoszczy, w której odbywają się próby oper; zwrócili również uwagę na to, iż mają swój udział w obsadach prezentowanych przedstawień. Wskazali oni także na duże wsparcie pedagogów w kształtowaniu ich kariery poprzez pomoc w organizacji koncertów, recitali i występów oraz ułatwianie kontaktów z instytucjami kultury.

Studenci mają możliwość ubiegać się o wszystkie stypendia wymienione w art. 173 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Ich zdaniem system przyznawania stypendiów jest znany, mają oni dostęp do regulaminu przyznawania pomocy materialnej; wysokość stypendiów jest zadowalająca, a wypłaty realizowane są bez opóźnień. Motywowaniu do osiągania coraz lepszych wyników w nauce służy również typowanie najzdolniejszych studentów do nagród i stypendiów naukowych oraz artystycznych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Prezydenta Miasta Bydgoszczy.

W Uczelni działa system USOS, w którym studenci mogą znaleźć większość niezbędnych informacji związanych z ich procesem kształcenia, takich jak: oceny końcowe, informacje o modułach kształcenia i plan zajęć.

Wsparcie administracyjne zapewnia Dziekanat oraz Dział Nauczania. Studenci przyznali, iż pracownicy administracyjni są bardzo pomocni, życzliwi i kompetentni, a wszystkie wnioski rozpatrywane są terminowo.

Na Wydziale Wokalno-Aktorskim aktywnie działa Samorząd Studencki oraz Koło Naukowe. Ich przedstawiciele wyrazili bardzo pozytywne opinie co do wsparcia i współpracy z Władzami Uczelni, kadrą naukowo-dydaktyczną oraz administracją. Studenci realizują szereg projektów i wydarzeń - biorą udział w ogólnopolskich i międzynarodowych konkursach. Przedstawiciele Koła Naukowego i Samorządu studenckiego podali wiele przykładów wsparcia jakie otrzymują z strony Uczelni w ramach swojej działalności – zarówno merytoryczne jak i finansowe. Przykładami organizowanych przez nich wydarzeń są m.in.: Bydgoski zJAZZd skrzypcowy (koncert jazzowy, w którym występują studenci Akademii), Mikstury Kultury (cykl koncertów, występów i wystaw organizowanych przez samorządy wyższych szkół artystycznych, stawiający na eklektyzm dyscyplin sztuk i ich wzajemny wpływ na siebie), akcje zbiórki krwi oraz imprezy takie jak Połowinki, Bale Karnawałowe, Otrzęsiny i Juwenalia. Samorząd Studencki deleguje swoich przedstawicieli na zjazdy Forum Studentów Uczelni Artystycznych oraz Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, dzięki czemu można zdobyć dodatkową wiedzę i doświadczenia, które wspomagają go w działalności wewnątrz Uczelni.

8.1. System opieki, wsparcia i motywowania studentów ocenianego kierunku podlega rozwojowi i doskonaleniu poprzez ankiety i spotkania z studentami. Studenci w trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA poinformowali, iż w trakcie prowadzenia cyklicznych badań mają możliwość otwartej wypowiedzi, m.in. na temat funkcjonowania systemu wsparcia w procesie kształcenia, z czego chętnie korzystają. Na podstawie opinii studentów przedłużono godziny pracy czytelní. Przedstawiciele samorządu studentów w trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA przyznali, że w trakcie posiedzeń Rady Wydziału przedstawiają bieżące opinie i wnioski, które następnie są rozpatrywane. W ich opinii Władze Wydziału bardzo przychylnie podchodzą do ich propozycji zmian.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie kształcenia, co podkreślili studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA. Wielokrotnie wskazywano na indywidualne podejście do każdego studenta, życzliwość kadry naukowo-dydaktycznej a także wspierającej oraz bardzo dobrą atmosferę na Uczelni, która ułatwia kontakty z pracownikami. Nauczyciele są dostępni w ramach wyznaczonych konsultacji, a w pilnych sprawach również poza wyznaczonymi terminami. Studenci niepełnosprawni mogą liczyć na wsparcie ze strony wszystkich pracowników Uczelni.

Biuro Karier podejmuje szereg działań mających na celu aktywizację studentów i ułatwienie im startu na rynku pracy. Studenci mają dostęp do wszystkich form pomocy materialnej wymienionych w art. 173 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym; ponadto najlepsi typowani są do nagród i stypendiów naukowych oraz artystycznych.

Przedstawiciele organizacji studenckich otrzymują kompleksową pomoc ze strony Uczelni, mogą liczyć na wsparcie zarówno merytoryczne jak i finansowe na prowadzoną przez nich działalność. Studenci mają swój udział w procesie rozwoju i doskonaleniu systemu ich wspierania i motywowania.

Dobre praktyki

Zalecenia

Brak

8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Zalecenie	Charakterystyka działań doskonalących oraz ocena ich skuteczności
- dostosowanie infrastruktury Uczelni do potrzeb osób niepełnosprawnych; - zwrócenia uwagi wymaga stan instrumentów wykorzystywanych do zajęć dydaktycznych, gdyż wiele z nich wymaga naprawy i częstego strojenia,	- z rozmów i spotkań przeprowadzonych podczas wizytacji ze studentami oraz nauczycielami akademickimi i osobami odpowiedzialnymi za wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia wynika, iż pomimo objęcia infrastruktury szczególnym nadzorem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, występują

które nie jest przeprowadzane w odpowiednim czasie.	trudności związane z adaptacją budynków wykorzystywanych do realizacji programu kształcenia ocenianego kierunku do potrzeb studentów niepełnosprawnych; - w ocenie Zespołu Oceniającego istotne znaczenie odgrywa specyfika kierunku oraz charakter studiów, które nie sprzyjają przyjmowaniu kandydatów niepełnosprawnych, nie zmienia to jednak faktu, iż na ocenianym kierunku zidentyfikowano przypadek osoby z dysfunkcją narządu wzroku; - pomimo iż w Uczelni brakuje osoby pełniącej funkcję Pełnomocnika ds. Osób Niepełnosprawnych, za pośrednictwem Władz Wydziału podejmowane są działania w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych, które polegają na udzielaniu pomocy potrzebującym studentom i przejawiają się w różnego rodzaju formach; - w odniesieniu do uwag sformułowanych podczas poprzedniej wizytacji na temat stanu instrumentów wykorzystywanych do realizacji zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku stwierdzić należy, iż podczas spotkania z pedagogami, które odbyło się w toku bieżącej oceny problem ten został ponownie podniesiony. Z przekazanych opinii wynika, iż pomimo wyznaczenia osób odpowiedzialnych za przygotowanie instrumentów zadania te nie zawsze są realizowane z odpowiednim wyprzedzeniem.
W oparciu o wyniki bieżącej oceny jakości kształcenia prowadzonego na kierunku <i>wokalistyka</i> Zespół Oceniający stwierdza, iż wizytowana Jednostka zastosowała się do uprzednio wskazanych zaleceń, czego potwierdzeniem są systematycznie podejmowane działania w zakresie pozyskania nowej siedziby dla Wydziału z odpowiednim dostosowaniem do potrzeb osób niepełnosprawnych. Ponadto jeden z budynków Uczelni, w której prowadzone są zajęcia na ocenianym kierunku, został już odpowiednio zaadoptowany, natomiast w pozostałych podejmowane są bieżące starania umożliwiające potrzebującym osobom udział w procesie kształcenia np. poprzez pomoc pracowników administracji i samych studentów. Podobny wniosek można sformułować w przypadku drugiego zarzutu, który dotyczył stanu instrumentów, albowiem w Uczelni prowadzony jest specjalny zeszyt, w którym pedagodzy wpisują zlecenia dla stroicieli, co więcej uwaga dotyczyła przestarzałego wyposażenia, a obecnie znaczna jego część została wymieniona. Zakupy dokonywane są systematycznie, jednak z pewnym ograniczeniem z uwagi na koszty.	

za Zespół Oceniający

prof. dr hab. Sławomir Kaczorowski